

ZÁPADOČESKÁ UNIVERZITA V PLZNI

FAKULTA PEDAGOGICKÁ

KATEDRA HUDEBNÍ KULTURY

Rock and roll jako životní názor

BAKALÁŘSKÁ PRÁCE

Martina Horejšová

Specializace v pedagogice, Hudba se zaměřením na vzdělávání

Vedoucí práce: Doc. PaedDr. Daniela Mandysová

Plzeň, 2013

Prohlašuji, že jsem bakalářskou práci vypracovala samostatně
s použitím uvedené literatury a zdrojů informací.

Plzeň, 15. 3. 2013

.....

vlastnoruční podpis

Poděkování patří mému příteli Mgr. Jaroslavu Macholánovi, který mě k rock and rollu přivedl a podělil se se mnou o jeho rock and rollovou kolekci a nadšení. Síla této hudby mě pak okouzila natolik, že jsem se rozhodla pro její podrobnější prostudování a stala se moji životní cestou.

Obsah

ÚVOD	3
1 ZÁKAZ ROCK AND ROLLU A STŘET GENERACÍ, OKOLNOSTI VZNIKU ROCK AND ROLLU	5
1.1 Ideologie versus rock and roll	5
1.2 Mládež a kult 50. let	6
1.2.1 Rock and roll jako tanec	7
1.2.2 Tenisky Converse	8
1.3 Vztah rock and rollu a náboženství	8
1.4 Rasismus versus rock and roll	10
1.5 Role ženy v rock and rollu	11
1.6 Vznik elektrické kytary, nástrojová revoluce	11
2 ROCK AND ROLL JAKO HUDEBNÍ PROUD	13
2.1 Vznik rock and rollu jako hudebního proudu a jeho charakteristika	13
2.2 Jak došlo ke zrodu slova rock and roll?	14
3 VELKÝ HUDEBNÍ TŘESK	16
3.1 Spor o první rock and rollovou píseň	16
3.2 Osobnosti vytvářející postupný přechod do rock and rollu	18
3.2.1 Antonín Dvořák – „praotec rock and rollu“?	18
3.2.2 Fats Domino	19
3.2.3 Muddy Waters	20
4 OSOBNOSTI ROCK AND ROLLU	21
4.1 Elvis Presley	21
4.2 Bill Haley	23
4.3 Little Richard	25
4.4 Chuck Berry	26
4.5 Buddy Holly	28
4.6 Jerry Lee Lewis	29
4.7 Wanda Jackson	31
4.8 Lavern Baker	32
4.9 Eddie Cochran	33

4.10	Carl Perkins	34
5	KONEC ROCK AND ROLLU A NÁSTUP BRITSKÉ VLNY	37
5.1	Počátek 60. let – změny hudební i společenské.....	38
5.2	Nástup britské vlny a rock and rollová inspirace pro přicházející interprety	39
5.2.1	The Beatles	39
5.2.2	Rolling Stones.....	41
5.3	Oživení zájmu v 70. letech.....	42
5.3.1	Stray Cats	42
6	ROCK AND ROLL DNES.....	44
6.1	Novodobí rock and rolloví a rockabilly hudebníci	44
6.1.1	Imelda May.....	45
6.1.2	The Baseballs.....	46
6.2	Rock and rollová a rockabilly subkultura	47
6.2.1	Psychobilly jako odnož rockabilly	48
	ZÁVĚR	49
	RESUMÉ.....	51
	RESUME.....	51
	PRAMENY	52
	Literatura	52
	Internetové zdroje	53
	PŘÍLOHY	1
	Příloha č. 1.....	1
	Příloha č. 2.....	4
	Příloha č. 3.....	10

ÚVOD

V 50. letech přišla nová vlna hudby, která s sebou přinesla nekončící energii a nespoutanost. Co se člověku vybaví, když se řekne rock and roll? Nejprve to bude pravděpodobně upocený muzikant, jenž hraje, zpívá a tančí na pódiu. Zároveň oplývá obrovským talentem, kterým oslňuje diváky. Je mu jedno, zda hraje v malém klubu pro hrstku lidí nebo na stadionu, kde si s ním zpívají tisíce fanoušků. On bude hrát vždy se stejnou chutí.

Hudba před příchodem rock and rollu nebyla pouze k poslechu. Lidé tančili na boogie woogie, swing, blues a další žánry. Z této směsi vznikl „našláplý“ styl a žádný rock and rollový koncert se neobešel bez tanečního parketu, na němž tanečníci předváděli nejroztodivnější kousky.

Později již rock and roll nebyl jen muzikou, ale stal se určitým životním postojem americké a později i zahraniční mládeže. Byl postojem rebelství a vzdoru proti vzorům starší generace. A protože sdílím silné sympatie s lidmi, kteří žili rock and roll, rozhodla jsem se tomuto tématu věnovat bakalářskou práci. Cílem práce je postihnout tento hudební a životní proud komplexně – a to od jeho počátků v 50. letech až po vliv na současnou hudbu.

Jak předesílám v názvu práce, nebudu zkoumat jen vliv hudby, ale i sociální dopady. Bohužel ne vždy měl člověk v hudbě takovou svobodu jako dnes. Nemohl vyjádřit své hudební myšlenky ve skutečné podobě a hrát jinou hudbu než tu, kterou dovozoval politický a společenský režim. Objevilo se mnoho vynikajících umělců, kteří přišli s revoltou a snažili se prosadit za každou cenu (i přes zákazy rodičů, nařízení vlády, hrozby vězení apod.). Rock and roll cítili srdcem a každý z nich do něj něco z toho svého srdce chtěl dát. Zanechali nám tak hudební poklad, ze kterého čerpají inspiraci hudebníci a skladatelé dodnes. Rock and roll tvoří základnu rocku a všech jeho žánrů a sub-žánrů. Proč se tedy nevrátit k úplnému počátku rockové hudby a neuctít největší velikány i menší hvězdičky? Jen bližší poznání této hudby může ukázat její sílu, Rock and roll není o přizemnosti, strojové dokonalosti, ale je v něm život, který se vyvíjí každým taktem.

Základní metodou práce je studium rock and rollu z nejrůznějších zdrojů. V první řadě studium dobové i současné literatury, která je pro práci zásadním a relevantním pilířem. Každý z autorů má mírně odlišný názor, což činí pohled na počátky rocku o to více zajímavým. Zároveň v popisu doby čerpají z reálných událostí a podávají čtenáři pravdivý a syrový obrázek tehdejší doby.

Poznatky ze studia literatury jsou doplněny o mnoho odborných článků, které vypovídají i o dalších osobnějších věcech než jen o tom, že se muzikant narodil – tvořil a hrál – zemřel. V neposlední řadě nelze opomenout, že k pochopení rock and rollu je třeba naposlouchat mnoho písní. Všechny mají možná podobný rytmus, ale přesto je každá z nich odlišná. Pochopení rock and rollu znamená stát se jeho součástí.

Jaké přínosy a nové poznatky rock and roll nabízí a jak může zasáhnout do života člověka? Je důležité zkoumat jej nejen po hudební stránce, ale i v psychologické a sociologické rovině. Na následujících stranách je předložen ucelený a přehledný průvodce počátky rock and rollu, jehož posláním je přiblížit klasický i moderní rock and roll lidem, kteří se o něj nikdy do hloubky nezajímali. Snad právě díky tomu čtenáři zjistí, jak moc je propojen se styly současné hudby.

1 ZÁKAZ ROCK AND ROLLU A STŘET GENERACÍ, OKOLNOSTI VZNIKU ROCK AND ROLLU

1.1 Ideologie versus rock and roll

Je důležité se zmínit, že existuje i ambivalentní vztah hudby a ideologie, např. hudby a náboženství. Křesťanství do vývoje rock and rollu sice nijak výrazně nezasáhlo, ale někteří rockoví hudebníci se stali křesťany. K tomu docházelo ale až v době, kdy byla jejich hudební dráha již za svým vrcholem. Pokud k tomu došlo, tak velmi přísně oddělovali svou sekulární tvorbu od té tzv. křesťanské. Odpověď na otázku, proč tomu tak bylo, nabízí již pohled do života Jerry Lee Lewise¹, který byl přesvědčen, že rock and roll je „d'áblovou hudbou“ a věřil, že člověk který se mu věnuje, ohrožuje vlastní spásu. Kritici rock and rollu o něm říkali, že rytmus jeho skladeb probouzí v člověku divošské vášně a zvířecí chování. To samozřejmě nelze vyvrátit, protože rock and roll má kořeny v Africe a první rock and rolloví hudebníci byli černoši. I proto se rodiče v 50. letech tolik báli o své ratolesti.

Již v roce 1958 byl rock and roll zakázán např. v Íránu, v Saúdské Arábii a dalších státech Středního východu. Důvody pro to měli dva – konstatování, že rocková hudba je zaměřena proti islámu a druhým důvodem bylo údajné zdravotní riziko pro posluchače. Rovněž se báli o rozvrat morálky a tehdejšího pořádku.²

Frank Zappa³ o mládeži té doby řekl: „*teenager byl nechtěným artiklem. Nikdo v té době nevěděl, že právě v tomto případě jde o velký trh budoucnosti. Všichni v nich viděli jen zdroj problémů, takže je chtěli dostat pod svou kontrolu...*“⁴

Názory, že hudba ovlivňuje společnost, se objevily dlouho před popisovaným obdobím. Sociologií hudby se zabýval i Max Weber dávno předtím, než rock and roll přišel a než podle jeho odpůrců začal ohrožovat morálku mládeže 50. let. Weber analyzoval hudbu dvěma způsoby. Podle jednoho je artefaktem historického

¹Jerry Lee Lewis byl jeden ze základních představitelů rock and rollu. Podrobný vhled do jeho života – viz 4. kapitola o osobnostech.

² VANĚK, Miroslav. *Byl to jenom rock'n'roll*. Praha: Academia, 2010, s. 301-304.

³Frank Zappa (1940-1993) byl geniální kytarista, významný producent a skladatel. Zanechal po sobě obrovské hudební dědictví. Jeho přístup k hudbě byl téměř filozofický, svobodný a bez hranic. Nebál se mísit více stylů dohromady. Popové melodie vkomponovával do jazzu a virtuosních instrumentálních skladeb. Používal vždy nejmodernější hudební technologie a jeho hudební osobnost lze charakterizovat jednoduše: „umění překvapit a rock bez limitů.“

⁴ HRABALÍK, Petr. Konec rock'n'rollu. In: *Bigbit: Internetová encyklopedie rocku* [online]. [cit. 2013-01-02]. Dostupné z: <http://www.ceskatelevize.cz/specialy/bigbit/60-leta/clanky/13-konec-rock-n-rollu/>

racionalizačního procesu, který s sebou přinesl vývoj kapitalismu na západě. Na straně druhé byla hudba velice významnou částí lidské společnosti a jejich kultury, která Webera zasáhla osobně coby lidskou bytost.⁵

Již tedy Max Weber věděl, že hudba má dvě tváře. Tu, která může rozvrátit svět, lidské společenství, ale i tu, která má stmelující charakter a až do současnosti pomohla nejednomu společenství, skupině lidí či člověku samotnému překonat krizi nebo náročnou životní situaci. Otázkou však zůstává, proč si někteří rockoví a rock and rolloví muzikanti ničí zdraví drogami, které považují za součást svého hudebního životního stylu. To má pouze jediné vysvětlení - lidé obecně přitahují senzace, proto je lepší být pro muzikanta psancem nežli uhlazeným „slušňákem“.

1.2 Mládež a kult 50. let

Byla to právě doba 50. let, kdy mládež vystoupila a dychtila po samostatnosti a svobodném vyjádření svých názorů. Řeč je o „teenagerovském“ věku – tedy věku puberty a rebelie mezi dětstvím a dospíváním. Do této doby pro toto období lidského života snad ani neexistovalo pojmenování. Avšak od 50. let se mládež snažila vydobýt si své místo na slunci.

Byl konec války, rodiče byli zaměstnání na plný úvazek, tudíž neměli nad dětmi tak velký dohled. Teenageři mohli vzít své úspory a utratit je za to, co považovali pro svůj život momentálně důležité. Za to nejdůležitější obvykle považovali oblečení, účesy, auta,... a také sex.

Rodiče poslouchali běžné hudební žánry této epochy – country, gospel, jazz, rhythm & blues (zejména černošská komunita), swing,... Mladí však toužili po revoluci, po hudbě, která se bude odlišovat od hudebních stylů jejich rodičů. Černošské R&B bylo zakazováno, což bylo pro ně impulzem a poslouchali ho tedy ještě více. V tom totiž spatřovali také určitou rebelii. Píseň *Sixty Minute Man*, nahraná v roce 1951 skupinou Dominoes, byla první významnou nahrávkou prodávanou ve velkém množství bílé mládeži. Obsahovala velmi výraznou rytmiku a sugestivní text, který odpuzoval rodiče a zároveň přitahoval jejich děti stejnou měrou.⁶

⁵Max Weber and the Sociology of Music. *Sociological forum*. 2001, s. 635-636.

⁶VINTER, Andy. *Rock 'n' Roll piano: The Complete Guide*. Hal Leonard, s. 5.

1.2.1 Rock and roll jako tanec

V současnosti se nám vybaví rock and roll také ve spojitosti s tancem, i když to byla v té době spíše podružná záležitost. Tanec bylo to, co se z hudby vyvinulo a doprovázelo rock and rollové koncerty. V každém případě byl součástí revolty mládeže, proto lze zmínku o něm zařadit pod „kult mládeže 50. let“. Mládež se formou tance jako protestu snažila ukázat svým rodičům, že nemusí chodit jen na společenské tance, které byly v té době módní, nemusí tančit v padnoucích oblecích a kostýmcích. Chtěli ukázat všem, že se za své mládí nestydí a dokážou si ho užít naplno a podporovat v sobě navzájem jakousi vlnu rebelie. Rock and roll byl jejich naděje, snažili se ho prožít každou částí těla.

Rock and roll jako tanec v 50. letech tedy existoval, ale rozhodně neměl žádné přesně určené kroky. Ty vznikaly až přímo na parketě z momentálních pocitů, které v tanečnické hudba vzbuzovala. Pochopitelně měly něco společného s tanci jako boogie woogie, swing, jive, lindy hop a dalšími, které byly v té době známé a měly podobný rytmus, avšak provedení na parketě bývalo značně individuální. To, co se opakovalo, byly akrobatické prvky, kterými oslňovali tanečníci na parketě. Byli jich schopni hlavně ti zkušenější. Tanec byl charakteristický velkou dynamikou celého těla a výraznými pohyby končetin. Každý rock and rollový koncert byl pro tanečnický „vrcholovou gymnastikou“. Ukázkou takového dobového tance můžeme nalézt v muzikálovém filmu *Don't knock the rock*⁷.

Stejně jako v hudbě tak i v tanci prošel rock and roll vývojem. Na konci 50. let, kdy se podmínky pro jeho další rozvoj zhoršovaly (např. zemřel v letecké havárii Buddy Holly, Chuck Berry se dostává do vězení a Elvis Presley nastupuje v roce 1958 do armády⁸), začalo prvotní nadšení vyprchávat. V 70. letech dochází k renesanci rock and rollu a jeho forma se stala inspirací pro mnoho hudebních a tanečních stylů. Od 80. let pak tvořena nová taneční forma – akrobatický rock and roll, jenž má vzhledem ke své náročnosti vztah především k soutěžním parketům.⁹

⁷ Don't Knock The Rock – natočený v roce 1956, režie: Fred F. Sears, hlavní roli zde má italský zpěvák a také režisér Adriano Celentano. Jedno ze stěžejních tanečních videí lze nalézt na Youtube.com: <http://www.youtube.com/watch?v=Rf55gHK48VQ>

⁸ O těchto osobnostech a jejich osudech je uvedeno více informací ve čtvrté kapitole.

⁹ ŠOLCOVÁ, Hedvika. *Metodická příručka základů tance* [online]. Brno, 2008 [cit. 2013-01-12]. Bakalářská práce. Masarykova univerzita, s. 21.

1.2.2 Tenisky Converse

V souvislosti s tancem a nejen s ním zažila velký „boom“ také značka bot *Converse*. Ta vznikla už v roce 1908, kdy manažer obuvnické firmy Marquis Mills Converse zakládá v Massachusetts *Converse Rubber Shoe Company* produkující boty na gumové podrážce. Boty si získávaly v průběhu let stále více příznivců. V roce 1921 značku proslavil i basketbalista Chuck Taylor, díky němuž se rozšířila kolekce o Chuck Taylor All Star model. O velkou popularitu značky se postaraly především 50. léta a v tomto trendu se pokračovalo i v letech šedesátých a následujících. V 50. a 60. letech se boty staly téměř ikonami amerického obuvnického průmyslu. K jejich rozšíření došlo nejen mezi sportovci, ale hlavně i mezi muzikanty. K rock and rollové a později k rockové image a uniformitě, která se v té době vytvářela patřily modré džíny, kožená bunda a tenisky. Z pozdějších rockových muzikantů je nejvíce proslavili například Jimi Hendrix, Ozzy Osbourne, AC/DC, The Clash.¹⁰

Na tanečních videích těžko uvidíme, jak někdo tancuje rock and roll na podpatcích. Tento druh tance vyžaduje pohodlnou obuv, která je zároveň lehká, prodyšná a na noze dobře držící, aby mohla alespoň zčásti zamezit případnému zranění. Tyto parametry splňovaly boty Converse velmi dobře a proto se staly módní záležitostí, která přetrvávala až dodnes.

1.3 Vztah rock and rollu a náboženství

„Rock and roll mě možná dostane do pekla, ale až tam budu, tak budu hrát na piano.“

Dennis Quaid alias Jerry Lee Lewis¹¹

Jako hudba orientovaná na bílé teenagery se rock and roll zrodil na jihu USA. Převládajícím náboženstvím zde byl fundamentalisticko-evangelikální protestantismus, jehož hudební dědictví tvořila směs keltského folku, anglických církevních písní a západoafrické hudby. V této hudbě vyrůstali „otcové rock and rollu“. Například mezi Elvisem Presley a Jerry Lee Lewisem je určitá podobnost. Oba vyrůstali pod vlivem

¹⁰ ŠAFÁŘOVÁ, Andrea. Converse - značka s více než stoletou tradicí. *MDLS.cz* [online]. 2011 [cit. 2013-01-21].

Converse. [online]. [cit. 2013-01-21]. Dostupné z: <http://www.converse.com/>

¹¹ Citát z filmu *Great Balls of Fire*, USA 1989, režie Jim McBride

gospelové hudby a kázání, oba byli vychováni v zásadách křesťanského evangelia, ale ani jeden z nich nebyl schopen odevzdat se tomu, čemu v hloubi duše věřili. Veškeré opilství a smilstvo je neodolatelně přitahovalo a to úplně stejně jako ostatní muzikanty, kteří v křesťanství vychovaní nebyli.

Elvis Presley sice náboženství naslouchal, zajímal se o něj, ale nikdy ho nepřijal za své vlastní a nepřipojil se k ostatním. Stejně jako Little Richard dával i Elvis velký důraz na to, aby s ním hudba „pohnula“. Když v roce 1954 natáčel *Milkcow Blues Boogie* jako jednu z prvních písní ve studiu Sun Records, tak je na nahrávce slyšet, jak říká: „Počkejte lidi! Tohle mě nerozhejbá. Teď se do toho opřeme pořádně.“ Rytmus byl pro něj velice důležitý a nedokázal vysvětlit, proč se sebou při svém vystoupení na pódiu vždy tak zmítá. Říkával, že se to nedá ovládat. Možná v tom lze spatřit jakousi podobnost, když se vás zmocní Duch svatý a prostoupí vámi Bůh... V tomto případě se Bohem stává rytmus.

Hudba Jerry Lee Lewise byla považována za „dábelskou“. Hudební kritik Robert Palmer poznamenal: „Od začátku věděl, že se kvůli rock and rollu dostane do pekla, ale stejně nepřestal a hrál dál.“¹² Jako teenager byl dokonce zapsán ke studiu na Jihozápadním biblickém institutu, ale byl vyloučen, když při jednom ranním shromáždění zahrál hymnus „My Go is Real“ jako boogie-woogie. Lewis sám však i věřil tomu, že tolik hříchů nečiní, neboť Ježíš Kristus také uzdravoval a rozdával dobro. Kvalitním rock and rollem a svou nespoutanou hrou na piano si tedy myslel, že je lidem dobře na těle i duši a že může některé z nich snad i uzdravit.

Podobně jako předchozí osobnosti tak i Little Richard přišel do styku s náboženstvím, avšak rozhodl se pro mnohem radikálnější krok. V roce 1957 se uprostřed australského turné rozhodl, že končí s rock and rollem a přihlásil se ke studiu na biblické škole. Začal také nahrávat církevní písně, ale stejně ho touha znovu přitáhla k rock and rollu. Až v roce 1977 ho znovu opustil a začal prodávat Bible. Dnes je evangelistou v Universal Remnant Church of God a stojí někde na pomezí rock and rollu a církve. Nahrává rock and rollové desky a zároveň odsuzuje rock and roll. Káže desatero a je zřejmé, že s určitým potěšením popisuje svoji „hříšnou“ minulost.¹³

¹² TURNER, Steve. *Touha po nebi: Rock'n'roll a hledání spásy*. Praha: Návrat domů, 1997, s. 20.

¹³ TURNER, Steve. *Touha po nebi: Rock'n'roll a hledání spásy*. Praha: Návrat domů, 1997, s. 14-23.

1.4 Rasismus versus rock and roll

Hudební historik Robert Palmer (1945-1997) napsal:

„Rock and roll bylo nevyhnutelné vyústění sociálních a hudebních interakcí mezi černou a bílou populací Jihu a Jihozápadu (USA). Jeho kořeny jsou složitě zašmodrchané. Skalní černá církevní hudba ovlivnila blues, venkovské blues ovlivnilo bílou folkovou píseň a černou lidovou hudbu severních ghatt, blues a černá lidová hudba ovlivnily jazz a tak dále. Ale co bylo opravdu nejdůležitější, byl vliv černé hudby na bílou.“¹⁴

Otázka rasismu prošla po druhé světové válce, která byla v nemalé míře i válkou proti rasismu, určitým vývojem. Například zákony v jižních státech USA separující černou a bílou rasu ve školách, dopravě, vlacích a na veřejných plovárnách, které byly zavedeny výnosem nejvyššího soudního dvora v roce 1896, stále platily. V severních státech nebyla rasová antipatie tak veřejná, avšak o nic méně skutečná. Stejně tak bylo nazíráno i na černošskou hudbu, jež byla jako rhythm and blues předstupněm pro vznik rock and rollu, který se z ní později také vyvinul. Byla to hudba divoká, která „nakazila“ svými rytmy bílé Američany.¹⁵

Terčem se tehdy stali černošští hudebníci – Little Richard a Chuck Berry. Hudba svým novým zvukem a rytmickou útočností zaujala i bílou mládež. Konzervativní část Ameriky se obávala téměř nevyhnutelného promíchání ras. Na tanečních zábavách a koncertech dokonce docházelo k oddělování parketu na „černou“ a „bílou“ stranu. Navíc na každé takové události byl policista, který měl na vše dohlížet. K porušování tohoto zákazu však docházelo velmi často. Je nutné se zmínit o tom, že Američané v té době žili tzv. Americký sen a rock and roll šel svou provokativností jasně proti němu. Byl antipólem „amerického způsobu života“, který lze vyjádřit jednoduše takto: „získat vzdělání, najít práci, dělat do 65 let, pak penze a smrt“ (Naphtali „Tuli“ Kupferberg¹⁶). Poukazoval na divokost mládí a nespoutanost, mladí lidé si chtěli užívat a dozvědět se o životě i něco víc než jen to, co jim předkládali jejich konzervativní rodiče.¹⁷

¹⁴ ZEMAN, Jakub. HF uvádí: První rock'n'rollový song. *HF High Five* [online]. 2012 [cit. 2013-01-11]. Dostupné z: <http://www.hfmagazin.cz/2012/03/hf-uvadi-prvni-rocknrollovy-song/>

¹⁵ VANĚK, Miroslav. *Byl to jenom rock'n'roll*. Praha: Academia, 2010, s. 85-86

¹⁶ Americký básník a hudebník (1923-2010), jeden ze zakládajících členů rockové skupiny The Fugs

¹⁷ HRABALÍK, Petr. Nástup rock'n'rollu, jeho největší hvězdy a kulturně-sociologická role. In: *Bigbit: Internetová encyklopedie rocku* [online]. [cit. 2012-10-04]. Dostupné z: <http://www.ceskatelevize.cz/specialy/bigbit/50-leta/clanky/11-nastup-rock-n-rollu-jeho-nejvetsi-hvezdy-a-kulturne-sociologicka-role/>

1.5 Role ženy v rock and rollu

V době kolem vzniku rock and rollu neexistovala nejen rasová, nýbrž i genderová segregace. To, co nám dnes přijde naprosto běžné, v 50. letech tak samozřejmé nebylo. V dnešním hudebním světě je počet žen a mužů, kteří se věnují hudbě celkem vyrovnaný a nikdo se nepozastavuje nad tím, jestli by žena raději neměla být doma, vařit a starat se o potomky a manžela.

V 50. letech tomu bohužel tak bylo a o to byl větší úspěch, pokud si žena jako hudebnice vydobyla slávu v hudebním světě. Sice jich nebylo mnoho, ale o jejich hudebních kvalitách nelze diskutovat. Příkladem takové dámy rock and rollu může být Lavern Baker, která měla svoji roli ještě ztíženou tím, že byla černošského původu nebo Wanda Jacskon. Ale o nich bude zmínka ještě dále v kapitole o jednotlivých osobnostech.

1.6 Vznik elektrické kytary, nástrojová revoluce

Nástrojová revoluce byla dalším krokem vpřed pro rozvoj rock and rollu a rockové hudby v budoucnu. Začala se totiž v hojné míře používat elektrická kytara, která byla sice známá mezi muzikanty již od počátku 20. století, kdy lze nalézt první zmínky o elektrifikovaných akustických kytarách, které však nedosahovaly takové kvality a síly zvuku jako pozdější modely. O sílu zvuku šlo totiž především. Jazzoví a bluesoví muzikanti si často stěžovali, že jejich hudba není slyšet. Až v roce 1934 byla u firmy Rickenbacher vyrobena a především patentována havajská kytara, kterou pojmenovali „Frying pan“ (pánvička), protože měla kulaté hliníkové tělo a silně připomínala právě tvar nádobí.

Dnešní podobu s masivním tělem získala kytara ve 40. a 50. letech, kdy bylo vymyšleno hned několik modelů, z nichž k nejznámějším patří Telecaster a Stratocaster firmy Fender a Les Paul firmy Gibson.

V 50. letech zněla elektrická kytara ve všech formách americké populární hudby. Akustická kytara pomalu upadala v zapomnění a vrací se až v 60. letech s příchodem folkového boomu. Elektrická kytara se stala symbolem nastupujícího rock and rollu. Snad proto, že umožňovala přinášet mnohem divočejší a nespoutanější hudbu, kterou právě rock and roll byl. K rozšíření elektrické kytary napomohl i boom výroby kytar u firem Fender a Gibson. V kapelách se začíná formovat také ustálená sestava nástrojů – sólová a doprovodná kytara, basová kytara a bicí. Tento model přetrvává v rockových kapelách

dodnes. Jen bývá občas doplněn o další nástroje, které pomáhají dotvářet barevný dojem z koncertu.¹⁸

Rovnocenné partnerství se zpěvákem získává elektrická kytara až od 60. letch v nově nastupující vlně rockových kapel, jejichž příchod je zmíněn ve čtvrté kapitole.

¹⁸ KOUSAL, David. *Elektrická kytara v rockové a jazzové hudbě*. Olomouc, 2007, s. 9-13. Diplomová práce. Univerzita Palackého v Olomouci.

2 ROCK AND ROLL JAKO HUDEBNÍ PROUD

2.1 Vznik rock and rollu jako hudebního proudu a jeho charakteristika

„Rock and rollová hudba je energetickým centrem všech druhů změn, k nimž kolem nás rychle dochází: změn sociálních, politických a kulturních. Všem těm, kteří dorůstali po 2.světové válce, přinesl rock and roll první revoluční uvědomění toho, kdo a kde jsme ve své zemi.“¹⁹

(Jann Wenner, zakladatel časopisu Rolling Stone)

Vzniku rock and rollu (rocku) je společně se vznikem jazzu pravděpodobně nejdůležitější hudební událostí 20. století. Oba styly vznikly ve Spojených státech a je také příznačné, že když jeden z nich už „nemohl“, tak jej nahradil ten druhý.

Přesná definice rock and rollu ve své podstatě neexistuje. Hudebně se jedná o kombinaci bělošského „kovbojského“ stylu country & western a černošského rhythm & blues včetně jeho odnože zvané boogie woogie. Jeho nejstarší kořeny pak můžeme najít v hudbě amerických černošských folk-bluesových interpretů a černošských jazzových kapel 20. a 30. let. Na úplném prvopočátku však stál žánr zvaný blues.²⁰

Blues je v souvislosti s rockem užíváno v těchto pojmech:

- a) Country blues (venkovské blues) – většinou pouze zpěvák s kytarou, nejvýznamnějším obdobím tohoto blues byla 20. a 30. léta (např. Bukk White, Robert Johnson,...)
- b) Urban blues (městské blues) – typické instrumentální obsazení, často významný kolektivní přístup k tvorbě, jeden ze základních kořenů rock and rollu.
- c) Elektrifikované blues – všechny formy blues a rhythm & blues po roce 1950, kdy elektrickou kytaru doplňuje další elektrifikovaný nástroj – basová kytara.

¹⁹ VANĚK, Miroslav. *Byl to jenom rock'n'roll*. Praha: Academia, 2010, s. 69.

²⁰ HRABALÍK, Petr. Co je rock'n'roll a kde hledat jeho kořeny. In: *Bigbit: Internetová encyklopedie rocku* [online]. [cit. 2012-10-04]. Dostupné z: <http://www.ceskatelevize.cz/specialy/bigbit/50-leta/clanky/10-co-je-rock-n-roll-a-kde-hledat-jeho-koreny/>

d) Bílé blues – revival městského blues, realizovaný především bělošskými hudebníky v polovině šedesátých let. Bílé blues se stalo výchozím bodem dalších směrů (hard rock, psychedelie, jazz rock,...)²¹

Názor jedné z rock and rollových legend Chucka Berryho přesně vystihl to, co lze o rock and rollu tvrdit: „Říkalo se tomu boogie woogie, říkalo se tomu blues, rhythm & blues, rock and roll a teď se tomu říká rock.“²²

Další z hudebních stylů, který také předcházel nástupu rock and rollu je rockabilly. Rockabilly je s rock and rollem někdy směřováno. Jedná se však o významný proud country music. Kolem r.1952 začalo ovlivňovat elektrifikované černé rhythm & blues. Vrcholné období pak spadá do let 1954 – 1958 a jeho centrem byl Memphis. Stylem rockabilly prošla v první fázi své kariéry řada nejvýznamnějších interpretů rock and rollu včetně Elvise Presleyho, Roy Orbisona, Gene Vincenta a Jerry Lee Lewise.²³

2.2 Jak došlo ke zrodu slova rock and roll?

Lidé berou rock and roll tak, že existuje, ale nikdo se nepozastavuje nad tím, jak slovo, které způsobilo takovou revoltu a nadšení mezi mládeží vzniklo. Obecně je za „otce“ názvu považován rozhlasový moderátor Alan Freed, který se stal ikonou hudebního průmyslu 50. let. Alan Freed se nevěnoval hře na hudební nástroj ani zpěvu. Jen uměl dobře naslouchat hudbě, která ho brala za srdce. Měl svůj vlastní hudební pořad v rádiu v Clevelendu i v dalších městech a později se přesunul také do New Yorku, který se mu však stal osudným. Nebavilo ho v rádiu nebo na večírcích k tanci pouštět hudbu, která byla pomalá a nudila. Chtěl něco, co rozproudí posluchačům v žilách krev. Proto se uchýlil k černošskému R&B. Počet posluchačů stoupl a to nejen u černošského obyvatelstva. Stále více poslouchala tento styl i bílá mládež. Setkala se však s odporem rodičů, kteří spatřovali v písních jen samé sexuální narážky. V textech písní však nepadlo jediné sprosté slovo.

Možná právě díky sexuálním dvojsmyslům se rozhodl styl, který byl do té doby označovaný jen R&B nazvat „rock and roll“. Tento termín totiž označoval černošský eufemismus pro sexuální styk.

²¹ VLČEK, Josef. *Rockové směry a styly*. Vydání I. Praha: Ústav pro kulturně výchovnou činnost, 1988, s. 12.

²² SATZMARY, P.D. *Rockin' in Time: Social History of Rock and Roll*. New Jersey, 1987, s. 6.

²³ VLČEK, Josef. *Rockové směry a styly*. Vydání I. Praha: Ústav pro kulturně výchovnou činnost, 1988, s. 56.

Toto je však jen obecně známý fakt, který vám bude vyprávět každý rock and rollový nadšenec. Historie názvu totiž sahá ještě mnohem dál. Sám název „rock and roll“ se objevil v titulu píničky už v roce 1922, kdy bluesový zpěvák Trixie Smith nahrál *My Daddy Rocks me*. V roce 1931 to byl Duke Ellington se svou skladbou *Rockin Rhythm* a to nejdůležitější je, že roce 1934 Boswell Sisters nazpívaly přímo píseň s názvem Rock and Roll. I v dalších textech se často objevovalo slovo „rock“ nebo „rockin(g)“.

Rock and roll tedy nebyl, jak Freed později prohlašoval, „zábleskem inspirace“, který ho osvětlil jako „barvitý a dynamický popis“ „valícího se, naléhavého bití této hudby“.²⁴

Od Alana sice nepochází sousloví jako takové, ale je jisté, že to byl právě on, kdo pojmenoval tuto hudbu a rozšířil ji mezi bílé obyvatelstvo.

²⁴ VANĚK, Miroslav. *Byl to jenom rock'n'roll*. Praha: Academia, 2010, s. 89.

3 VELKÝ HUDEBNÍ TŘESK

V předchozí kapitole bylo naznačeno, jak velký vliv na vznik rock and rollu měl blues a vymezení jeho typů. Rock and roll čerpal z jeho hudebních základů a bluesová dvanáctka se stejně tak stala jeho hudebním pilířem. Zmínka padla i o tom, kdo vytvořil sousloví rock and roll a zasloužil se o jeho rozšíření. DJ a moderátor Alan Freed pomáhal začínajícím rock and rollovým hvězdám. Každý den za ním jezdili zástupy nadšených zpěváků a muzikantů, kteří mu poskytovali své nahrávky, protože věděli, že když je Freed pustí ve své show, tak je to první krůček k tomu stát se slavným. V počátcích rockové hudby nebyla tak velká koncentrace tvůrčích hudebníků, trh nebyl tak přesycen, proto bylo mnohem snazší zapsat se do paměti posluchačů.

3.1 Spor o první rock and rollovou píseň

Při objasňování pojmu „rock and roll“ je popsána i skutečnost, že toto sousloví se objevovalo již mnohem dříve – dokonce již na počátku 19. století v pracovních písních námořníků a měla stejně jako později také sexuální konotace. Příkladem takové je text písně *Johny Bowker*: „Oh, do my Johny Bowker, come rock and roll me over.“

Počátkem 20. století se fráze začala šířit Amerikou – především mezi černošskými muzikanty a byla používána dvojsmyslně („tančit“ nebo „souložit“). Zde zmíním skladbu *My Daddy Rocks Me (With One Steady Roll)* od Trixie Smith z roku 1922.

S klasickým rock and rollem jako žánrem neměly skladby mnoho společného, byť textem by třeba i odpovídaly. Tou první písní, která ho už velmi připomínala, byla *Caldonia*. Jejím autorem byl saxofonista Louis Jordan a verzi nahranou jazzmanem Erskinem Hawkinsem popsal novinář Maurie Orodener, který se velmi zasloužil o popularizaci spojení „rock and roll“ ve svých článcích jako „správnou rytmickou rock and rollovou hudbu“ („right rhythmic rock and roll music“).

Na přelomu 40. a 50. let pak vznikala řada písní, které měly sousloví v názvu samotném nebo se objevovalo v jejich textech. V této době dochází k vlivu hudby černé menšiny na bílé hudebníky a padá i hranice mezi černošskou a bělošskou hudbou (viz kapitola o rasové problematice).

Z roku 1949 pochází skladba *Rock The Point* od Jimma Prestona, která je mnohými považována za „prototyp“ rock and rollové hudby. Takých skladeb bylo však více.²⁵

Určení první rock and rollové písně nebývá tedy obvykle u každého shodné a v procesu rozhodování většinou hraje roli subjektivní pohled posluchačů a hudebních teoretiků. Avšak mnoho názorů směřuje k písni *Rocket 88*, která je považována za první rock and rollovou skladbu. Její autorství je připisováno buď Iku Turnerovi²⁶ nebo někdy nesprávně Jackiemu Brenstonovi s jeho kapelou The Delta Cats. Ten skladbu pouze zpíval, ale jejím autorem nebyl, neboť interpretace probíhala pod taktovkou Ika Turnera a sám ji ještě doprovázel na klavír. Brenston byl jinak saxofonistou v jeho kapele King Rhythm.²⁷

Z roku 1954 pochází skladba, kterou rozhodně nelze vynechat. Hit (*We're Gonna Rock Around The Clock*), který bývá mnoha hudebními kritiky také pokládán za první rock and rollovou píseň, přispěl v Americe ke stírání rasových hranic a spustil lavinu rock and rollového opojení. Dosud se této skladby v původní verzi prodalo na celém světě přibližně 20 milionů kusů a stala se jedním z nejprodávanějších singlů v historii amerických žebříčků. Dokonce se objevila celkem v 9 televizních snímcích. Realizace této nahrávky proběhla společně s Billovou kapelou Comets. Píseň tedy vyšla pod hlavičkou Bill Haley & His Comets.²⁸

V roce 1953 se pak rock and roll již plně uplatňoval jako obchodní značka a z téhož roku pochází skladba *Crazy Man, Crazy* od Billa Haleya, která je považována za první „rockový hit bílého umělce“.²⁹

Bill Haley byl velmi výraznou postavou počátků rock and rollu, proto o něm bude ještě další zmínka ve čtvrté kapitole.

²⁵ ZEMAN, Jakub. HF uvádí: První rock'n'rollový song. *HF High Five* [online]. 2012 [cit. 2013-01-11]. Dostupné z: <http://www.hfmagazin.cz/2012/03/hf-uvadi-prvni-rocknrollovy-song/>

²⁶ Ike Turner byl nejen muž slavné zpěvačky Tiny Turner, jejíž talent v podstatě objevil a pomohl jí prorazit. Tvořil polovinu jejich kapely – *Ike and Tina Turner Revue* s níž se proslavil celou řadou hitů 60. a začátku 70. let – např. *Proud Mary*, jejíž originál pochází od kapely Creedence Clearwater Revival. Také měl velký význam pro vývoj rhythm & blues a rock and rollu, který je někdy neprávem opomíjen. Do Síně slávy rock and rollu byl uveden v roce 1991.

²⁷ DECURTIS, Anthony. Remembering Ike Turner: Rock Pioneer and R&B Giant (1931-2007). *Rolling Stone* [online]. 2007 [cit. 2013-01-11]. Dostupné z: <http://www.rollingstone.com/music/news/remembering-ike-turner-rock-pioneer-and-r-b-giant-1931-2007-20071212>

²⁸ CÍSAŘ, Jaroslav. *Cesty za hity: Osudy 40 písní z dějin rocku a populární hudby*. 1. vydání. Praha: Mladá fronta, a.s., 2007, s. 41-43.

²⁹ ZEMAN, Jakub. HF uvádí: První rock'n'rollový song. *HF High Five* [online]. 2012 [cit. 2013-01-11]. Dostupné z: <http://www.hfmagazin.cz/2012/03/hf-uvadi-prvni-rocknrollovy-song/>

3.2 Osobnosti vytvářející postupný přechod do rock and rollu

Žádný z hudebních stylů se neobjevil jen tak „z čista jasna“. Proto i u rock and rollu nenastal skok, vyvíjel se z žánrů jemu příbuzným a přišel až ve chvíli, kdy na něj byli všichni připraveni a očekávali změnu hudebního myšlení.

3.2.1 Antonín Dvořák – „praotec rock and rollu“?

V úvodu zmíním, že de facto za „praotce rock and rollu“ lze považovat Antonína Dvořáka, který díky svému pobytu v Americe získal vztah k černošským hudebníkům a jejich folkloru.

Dvořák byl do Ameriky pozván prezidentkou konzervatoře v New Yorku Jeanette Thurberovou. Věděl, že ho v rodné zemi nic dobrého nečeká a potřeboval peníze, aby uživil rodinu, proto se rozhodl pro odjezd. V Americe byl vítán s velkou slávou a považovali ho tehdy za největšího muzikanta světa. Skladatel se stal ředitelem národní konzervatoře v New Yorku a setkával se spoustou hudebních vlivů. Jedním z nich byla právě černošská lidová hudba. Jako první jej fascinovaly „work-songy“ z plantáží. O tuto hudbu se zajímal čím dál tím více a ztotožňoval se s názorem o správnosti otevření školy i pro černošské obyvatelstvo. Jednoho dne napsal Dvořák na list notového zápisníku:

„Protože zastávám přesvědčení, že hlavním zdrojem, ze kterého může a musí vyrůst americká národní hudba, je zdejší folklor – a jmenovitě pozoruhodná černošská muzikalita, došel jsem logicky k dalšímu podnětu, jemuž paní prezidentka Jeanette Thurberová otevřela své laskavé srdce: na národní konzervatoř budou přijati barevní studenti.“

Dvořák postupně školil dvanáct studentů a čtyři z nich byli černoši. Jedním z černochoů byl Harry Burleigh, který se Mistrovi zalíbil natolik, že se později stal jeho asistentem při kompozici *Novosvětské symfonie*. Harry ho seznámil také s černošskými spirituály a *Novosvětská* se stala první symfonií, ve které zazněly černošské motivy. Harry Burleigh se pak stal sám skladatelem a psal vlastní skladby a byl pyšný na to, že společně s Dvořákem ukázal Americe, jakým novým směrem se může hudba ubírat.

Barevní lidé byli vpuštěni do světa hudby, své myšlenky mohli v hudbě svobodněji vyjadřovat a uplatňovat se v dalších žánrech i nonartificiální hudby jako byl později jazz,

rhythm & blues a především rock and roll. Proto lze v širším slova smyslu považovat Antonín Dvořáka za jednoho z hlavních lidí, kteří otevřeli cestu k rock and rollu.³⁰

Nejde tedy opomenout hudebníky, pro něž blues znamenal vyjádření hořkosti, kterou jim život přinášel a byli významní pro zrod rock and rollu tím, že pevně zakotvili mostní pilíře. Tento most tvořil spojení a postupný přechod z rhythm & blues do rock and rollu. Změny probíhaly velice plynule, avšak když už nastaly, tak způsobily poprask jak v hudebním tak i názorovém světě.

3.2.2 Fats Domino

První náznaky toho, že přijde změna, přicházely od břehů Mississippi. V místních klubech jakým byl např. Hideaway v Louisianě hrál na piáno Fats Domino. Pozoroval, jak se při jeho skladbách dobře baví i bílí návštěvníci, proto byl v roce 1949 požádán kapelníkem Davem Bartholomewem, aby s ním spolupracoval. Dave pro něj tvořil aranže písní během dalších 20 let a již počátkem jejich partnerství bylo umístění společné skladby *The Fat Man* mezi deset nejlepších hitů rhythm & blues. Tento počín se tak stává dalším z kandidátů na první rock and rollovou píseň.³¹

Fats Domino o svých nově zaranžovaných písních sám řekl: „Trochu jsme to přesladili a překročili stylové hranice. V branži se tomu říkalo crossover. Po úspěchu *Blue Berry Hill*³² a *Ain't That A Shame* jsme se zpátky neohlíželi. Rhythm & bluesové desky se prodávaly po statisících, ale tohohle se prodalo milióny.“ Skladby Fats Domina byly rytmické a melodicky jednoduché věci a posluchač si je mohli téměř hned broukat, proto byl u fanoušků tak oblíbený.³³

Jeho klavírní technika byla vynikající. Inspiraci hledal u pianistů boogie woogie, jakými byli Albert Ammons, Meade Lux Lewis nebo Little Willie Littlefield. Jejich techniky ho ovlivnily k vytvoření vlastního unikátního stylu, jež byl směsicí blues a rock and rollu s vlivy latinsko-americké hudby. Jeho koncerty byly považovány spíše za

³⁰ MAHLER, Zdeněk. *Spirituál bílého muže: aneb Dvořák v Americe*. Praha: Primus, 1998, s. 49-97. JAMES, Karen. The Harry T. Burleigh Society. [online]. [cit. 2013-01-17]. Dostupné z: <http://burleighsociety.org/>

³¹ VINTER, Andy. *Rock 'n' Roll piano: The Complete Guide*. Hal Leonard, s. 10.

³² *Blue Berry Hill* zaznamenala velký úspěch. Fats Domino se inspiroval Louisem Armstrongem a jeho verzí z roku 1949.

³³ IVANOV, Ivan. Rock'n'roll slaví padesátiny. *Rock & Pop*. 2004, roč. 2004, č. 10.

příležitosti pro odpočinek, avšak v jeho tvorbě se objevují nahrávky, které jsou i velmi rytmické a zaznamenáváme mnohem rychlejší tempo.³⁴

3.2.3 Muddy Waters

Jižanský původ a zdrsňelá tvář Muddyho Waterse přinesly do centra vzniku rock and rollu závan tvrdého života plného práce na bavlníkových plantážích a kořeny pravé černošské lidové hudby. I takovou tvář však rock and roll potřeboval – rhythm & bluesové vyprávění o nelítostném souboji s osudem.

Muddy Waters byl synem farmáře, pocházel z 12 dětí. Po smrti matky žil od tří let u babičky. Od 7 let hrál na harmoniku a od 15 let byl na postu bluesového kytaristy členem taneční skupiny. Při lopotné práci na plantážích za ním jednoho dne přijel americký sběratel folklorní hudby Alan Lomax, který ho v letech 1941-42 nahrával pro Kongresovou knihovnu. Se strýcem se zanedlouho přestěhoval do Chicaga, kde už zůstal a zprvu pracoval v balírně a jezdil s dodávkou. Později se začal živit jako hudebník.

Od roku 1947 nahrával pro Chess Records. První nahrávky nebyly příliš úspěšné, ale po umožnění nahrávek s jeho skupinou postupně vznikly hity *She Moves Me*, *Mad Love*, *Got My Mojo Working* a řada dalších. Při návštěvě Anglie se jeho hřmotná hudba velice zalíbila zakladatelům skupiny Rolling Stones (Mick Jagger a Keith Richards) a podle jeho jedné písně si dali i název³⁵. Nejen Rolling Stones pomohli k získání popularity pro Muddyho Waterse. Zasloužily se o to i další kapely 60. let (Cream, Manfred Mann, Yardbirds).

Hudební význam Waterse je značný. Z plantáží přinesl venkovské blues mississippské delty, které s kapelou převedl do rytmického a tvrdšího elektrifikovaného rhythm & blues, jenž je považován za předstupeň rock and rollu. To vše zvýraznil svým mužným sytým pěveckým projevem.³⁶

³⁴ VINTER, Andy. *Rock 'n' Roll piano: The Complete Guide*. Hal Leonard, s. 10.

³⁵ Viz sedmá kapitola.

³⁶ MATZNER, Antonín, Ivan POLEDŇÁK a Igor WASSERBERGER. *Encyklopedie jazzu a moderní populární hudby: Část jmenná - světová scéna*. Praha: Edition Supraphon, 1987, s. 448.

4 OSOBNOSTI ROCK AND ROLLU

Tuto kapitolu věnujeme lidem, kteří ovlivnili svou hudbou vznik a rozvoj rock and rollu nejvíce. Dnešní rocková muzika je vlastně může považovat za „posly dobrých zpráv“. To oni ztvrdili muziku a přinesli náboj, který se pak dále rozvíjel.

Jak napsal Jaroslav Císař ve své knize: „I velikáni prodělali svá učednická léta a mohli vyrůst teprve z podhoubí zástupů, že i hudební idoly byli pouze lidé z masa a kostí se všemi radostmi a starostmi a že stará dobrá populární hudba 50. – 70. let je dodnes inspirující. Protože soudobá svědectví hudebního kvasu předchozích desetiletí se s odstupem času stávají stále nedostupnějšími a naopak přibývá posluchačů, kteří to pro svůj věk prostě nemohli zažít.“³⁷

50. léta znamenala slávu především pro muzikanty, kteří uměli být sólovými hráči, uměli prodat svou image. Buď existoval sólový zpěvák, který obvykle měl v ruce ještě kytaru, nebo například v případě Jerry Lee Lewise hrál na klavír. Ale známé bylo vždy jen jeho jméno a v pozadí ho doprovázela kapela. Nebo se jednalo o skupinku 3 – 5 zpěváků, kteří tvořili vynikající vícehlasy tzv. *Doo Wop*. Často se však z těchto skupinek oddělil jen jeden z nich, protože dostal nabídku vystupovat sólově. Jako příklad lze uvést Jackieho Wilsona, který nejprve zpíval s vokálním uskupením Dominoes a později se vydal na sólovou dráhu. Nutno podotknout, že v té době nebyla zvuková technika nijak na vrcholu, avšak možná právě syrový zvuk mikrofону dodával zpěvákům barevnost, sílu a čistotu hlasu.

4.1 Elvis Presley³⁸

Pokud se někdo zmíní o rock and rollu, tak i tomu, kdo se nikdy o rock and roll hlouběji nezajímal, vyvstane na mysli spojení „Elvis Presley – král rock and rollu“. Je tomu skutečně tak. Elvis se v hudební branži udržel dlouho, avšak není jisté, jestli v jeho stínu nepůsobili stejně dobří ba i lepší hudebníci. Elvis však v dobách své největší slávy dokazoval všem, že si toto označení právem zaslouží. Byl něco zcela nového a nepoznaného.

³⁷ CÍSAŘ, Jaroslav. *Rocky rocku*. Praha: Knižní klub, 2000, s. 12.

³⁸ Vlastním jménem byl Elvis Aaron Presley.

I když on sám nevynalezl „rockabilly“³⁹, zprostředkoval ho desetitisícům teenagerů. S volnými rytmy, bez saxofonu nebo sboru, měl jeho zpěv osobitý, konfesní styl, který spolu s instrumentalisty dodával hudbě divokost s náhlou akcelerací ve vokalistově tempu.⁴⁰

Elvis se narodil v roce 1935 v Memphisu ve státě Tennessee. Již v předškolním věku zpíval s rodiči na nejrůznějších venkovských slavnostech a v kostelním sboru. Na základní škole byl zpěv jeho hlavním koníčkem. Zpočátku pracoval jako řidič nákladního automobilu a po večerech hrál s místními kapelami. V roce 1953 natočil pro svoji matku k narozeninám jednu ze svých písní (*My Happiness*). Díky tomu si ho všiml majitel studia *Sun Records* Sam Phillips a v roce 1954 s ním uzavřel smlouvu na desku *That's All Right Mama*. Deska se sice nedostala do Top 10, ale Presley se díky ní dostal do povědomí lidí.⁴¹

Zájem o Presleyho stále sílil a on postupně odsouval do pozadí hudebníky, kteří stáli u zrodu samotného rock and rollu. Byli jimi např. Chuck Berry, Little Richard nebo Muddy Waters a Little Walter a se stali známými hlavně díky nahrávacímu studiu Chess Records⁴², které jim umožnilo vytvořit hodnotné nahrávky a postupně se dostat do rádií. Popularitě mimo jiné pomohl samozřejmě i Alan Freed.

Další důležitou osobou pro postup k vrcholu byl pro Elvise „plukovník“ Tom Parker, který se stal jeho manažerem. Hudební publicista Lubomír Dorůžka o něm ve své knize *Panoráma populární hudby 1918-1978* píše: „Do hudebního podnikání se pustil s veškerou businessmanskou protřelostí a tvrdostí. Zorganizoval Presleyho přechod od lokální firmy Sun k mohutné společnosti RCA, dal dohromady hudební nakladatelství Presley Music a jako manažer získal absolutní moc nad jeho kariérou. Tím, že zásadně odmítal nabídky na turné do Evropy, udělal ze zpěváka a do jisté míry i ze sebe – legendu...“ a dále: „...*Hudební stránkou Presleyho se Parker příliš nezabýval, zato se však snažil maximálně využít všech jeho ostatních stránek. Zaplavil trh nejrůznějšími*

³⁹ Základními kořeny klasického rock and rollu je rhythm & blues a country and western music. Bezprostředně z těchto kořenů vychází nejjistší varianta rock and rollu, kterou je rockabilly. Klasický zvuk rockabilly se začal hrát v Memphisu (v SUN studiu Sama Philipse) v polovině 50.let. Viz také kapitola 4.1

⁴⁰ ALTSCHULER, Glenn C. *All shook up.: How Rock'n'roll changed America*. Oxford - New York: Oxford University Press, 2003, s. 30.

⁴¹ MATZNER, Antonín, Ivan POLEDŇÁK a Igor WASSERBERGER. *Encyklopedie jazzu a moderní populární hudby: Část jmenná - světová scéna*. Praha: Edition Supraphon, 1987, s. 217-218.

⁴² Majiteli a zakladateli nahrávacího studia byli Leonard a Phil Chess, kterým se podařilo dostat černošské R&B mezi bělošské posluchače. Nebáli se pracovat s černochy, i když to pro většinu bílých lidí vyvrhel společnosti. Ale černošská hudba měla tu pravou dravost, kterou rock and roll u svého zrodu potřeboval.

*elvisovskými suvenýry – od přívěsků na klíče až po osušky a především filmy.*⁴³ Elvis se tak stal jistou obchodní značkou pro rock and roll.

Jeho album vydané v roce 1956 studiem RCA se stalo vůbec prvním rock and rollovým albem.⁴⁴ Muzikanti z Elvisovy kapely, kteří se na albu podíleli, prý prohlásili, že přišli do studia a dělali to, nač jsou zvyklí. Tedy hráli s přirozeností sobě vlastní. Jen při tom byli v mnohem větším studiu s lepším vybavením. Album obsahovalo mnoho hitů jako např. *Blues Suede Shoes*. Elvisův hlas byl po vydání tohoto alba považován za velmi podmanivý a vzrušující, takže nejen díky vzhledu si získal své fanoušky.⁴⁵

Poté následovala celá řada dalších hitů – Hound Dog, Don't Be Cruel, Jailhouse Rock, All Shook Up a další. Elvisův věhlas rostl raketovou rychlostí. Osudný byl pro něj však rok 1958, kdy musel nastoupit vojenskou službu. Po návratu v roce 1960 už se mu nepodařilo nikdy vystoupat tak vysoko jako dříve. V 60. letech se spíše orientoval na filmy a také došlo ke změně jeho repertoáru – skládal spíše baladické písně, což pravděpodobně zapříčinila smrt jeho matky. Ke konci života propadl alkoholu a trápily ho i psychické obtíže. Smrt byla nevyhnutelná. Jeho dům i hrob v Nashvillu se posléze staly poutními místy. Do síně slávy rock and rollu byl uveden v roce 1986, avšak již za svého života se stal legendou.⁴⁶

4.2 Bill Haley⁴⁷

Každý znalec rock and rollové hudby má osobu Billa Haleyho spojenou s hitem *Rock Around The Clock*, která je považována za jednu z prvních rock and rollových písní přinášející další průlom do vnímání černošské hudby bělošským publikem a též přispěla v Americe ke stírání rasových hranic.⁴⁸ Není to však pouze tato skladba, která by zpěváka, skladatele a kytaristu proslavila.

⁴³ HRABALÍK, Petr. Nástup rock'n'rollu, jeho největší hvězdy a kulturně-sociologická role. In: *Bigbít: Internetová encyklopedie rocku* [online]. [cit. 2012-11-12]. Dostupné z: <http://www.ceskatelevize.cz/specialy/bigbit/50-leta/clanky/11-nastup-rock-n-rollu-jeho-nejvetsi-hvezdy-a-kulturne-sociologicka-role/>

⁴⁴ Do této doby byly vydávány hlavně singly.

⁴⁵ 500 Greatest Albums of All Time: Elvis Presley. In: [online]. [cit. 2012-11-19]. Dostupné z: <http://www.rollingstone.com/music/lists/500-greatest-albums-of-all-time-20120531/elvis-presley-elvis-presley-20120524>

⁴⁶ MATZNER, Antonín, Ivan POLEDŇÁK a Igor WASSERBERGER. *Encyklopedie jazzu a moderní populární hudby: Část jmenná - světová scéna*. Praha: Edition Supraphon, 1987, s. 218-219.

⁴⁷ Vlastním jménem byl William John Clinton Haley.

⁴⁸ Touto velmi kontroverzní otázkou se zabývám v první kapitole.

I přestože Bill Haley nebyl svojí vizáží předurčen ke slávě rock and rollového muzikanta (od mládí zdravotní handicap, po operaci přišel o levé oko, zproštěn vojenské služby nebo jeho počínající pleš a postava připomínající spíše otce mládeže, kteří bojovali proti rock and rollu), dokázal se svým talentem výrazně podílet na přepisu populární hudby v 50. letech.⁴⁹

Haley se narodil v Michiganu v USA v roce 1925. První nahrávku vytvořil ve svých 18 letech (*Candy Kisses*). Počátky jeho hudební dráhy jsou na postu kytaristy v country & western uskupeních jako například *Downhomers* či *The Four ACes of Western Swing*. Později se však v roce 1952 rozhodl přejmenovat kapelu Saddlemen a vzniklo tak uskupení Bill Haley & His Comets. Změna stylu i jména byla velmi důležitým rozhodnutím, neboť přesně to bylo spínačem téměř okamžité slávy. Skladby *Rock The Joint* bylo prodáno na 75 tisíc kopií.⁵⁰

Hudební snažení mělo větší význam také s příchodem manažera Jima Fergusona, který pomohl i vytvoření nahrávky (*We're Gonna Rock Around The Clock*). Tato skladba byla napsaná již v roce 1952, ale oficiálně byla natočena a vydána v roce 1954 u nahrávací společnosti Decca. Ferguson jim dále pomohl s choreografií, image a na jevišti se začali vlnit a pohybovat, což přispívalo k tomu, aby z nich vyzařovala divácky požadovaná energie. Jedním z dalších hitů byl pak například *Shake, Rattle And Roll* předělaného z původní rhythm & bluesové verze z repertoáru černošského zpěváka Big Joe Turnera. Nová verze ztratila část svého sexuálního náboje, ale více se hodila k tanci.

I díky další velmi úspěšné nahrávce *See You Later Alligator* se dostával na vrchol své slávy a dostával nabídky i na účinkování v televizi a ve filmech. Po roce 1955 jeho sláva postupně upadala v důsledku nově přichozích mladých a více energických rock and rollových hvězd jakými byli Little Richard, Jerry Lee Lewis a Elvis Presley. Bill Haley bral stále každý koncert, ale v roce 1980 mu byl diagnostikován nádor na mozku a o rok později umírá. Největší slávy se dočkal až po smrti. Jeho verze písně (*We're Gonna Rock Around The Clock*) byla uvedena do Síně slávy rock and rollu v roce 1982 a on sám se tam dostal v roce 1987.⁵¹

⁴⁹ CÍSAŘ, Jaroslav. *Cesty za hity: Osudy 40 písní z dějin rocku a populární hudby*. 1. vydání. Praha: Mladá fronta, a.s., 2007, s. 41.

⁵⁰ VINTER, Andy. *Rock 'n' Roll piano: The Complete Guide*. Hal Leonard, s. 6.

⁵¹ CÍSAŘ, Jaroslav. *Cesty za hity: Osudy 40 písní z dějin rocku a populární hudby*. 1. vydání. Praha: Mladá fronta, a.s., 2007, s. 41-45.

4.3 Little Richard⁵²

Little Richarda lze považovat za muže, který rock and rollu „vdechl duši“. Jeho předchůdcem byl Bill Haley - přišel s rock and rollem jako první, Elvis Presley - přidal ke stylu emotivitu nebo Chuck Berry - velká zásluha na elektrifikaci rock and rollu. Charles White, Richardův životopisec a nadšený fanoušek rock and rollu dodává, že teprve po Richardových nahrávkách z roku 1955 v New Orleans lze říci: „Tady startuje rock and roll, který nezboural pouze hudební bariéry, ale i ty sociální a rasové.“⁵³ Little Richard totiž dokázal jako průkopník rock and rollu zrušit hranice mezi hudbou pro černé a bílé. Svým vzhledem – vyčesané vlasy, úzký mafiánský knírek, vykulené oči a díky energii, která z něj vyzařovala, byl přímo vzorem rock and rollového hudebníka.⁵⁴ Byl velkou inspirací i pro Jamese Browna.⁵⁵

Little Richard začínal jako zpěvák v potulných černošských kapelách, které vystupovaly v klubech. Díky tomu se seznámil s řadou uměleckých osobností, jež ho ovlivnily. Prošel mnoha kapelami a soubory, úspěch se stále nedostavoval, ale zpěvák se nevzdával. Novou kapitolu rockové historie otevírá 14. 9. 1955, kdy ve studiu Casino Matassa v New Orleans nahrál svou 48 hodinovou sekvenci, v níž zpíval a hrál na piano. Doprovázela ho rytmická sekce The Crescent, která se podílela i na řadě nahrávek Fatse Domina.⁵⁶ Otis Blackwell, majitel nahrávací studia, chtěl, aby Richard nahrál něco více ze života a přenesl co nejautentičtější koncertní atmosféru i do studiové nahrávky. O polední přestávce tak vznikla nahrávka *Tutti Frutti*. Tento název v angličtině nic neznamená, ale Richard jednou poznamenal: „*Současně znamená všechno, je-li vaše publikum mladé a nadržené.*“ Tato píseň nese všechny znaky, typické pro Richardovy vrcholné rock and rollové skladby: expresivní vokál mísený s řezaným stylem hry na piano.

⁵² Vlastním jménem byl Richard Wayne Penniman.

⁵³ CÍSAŘ, Jaroslav. *Rocky rocku*. Praha: Knižní klub, 2000, s. 129.

⁵⁴ HRABALÍK, Petr. Nástup rock'n'rollu, jeho největší hvězdy a kulturně-sociologická role. In: *Bigbit: Internetová encyklopedie rocku* [online]. [cit. 2012-11-09]. Dostupné z: <http://www.ceskatelevize.cz/specialy/bigbit/50-leta/clanky/11-nastup-rock-n-rollu-jeho-nejvetsi-hvezdy-a-kulturne-sociologicka-role/>

⁵⁵ James Brown byl hvězda, která některými svými skladbami ovlivnila představitele některých dalších žánrů populární hudby, jako byl rock, soul, jazz nebo R'n'B. Žánrově začínal s rhythm & blues, avšak jeho působnost se dostala do dalších žánrů a jeho polyrytmický funk měl dopad i na další taneční žánry i např. hip hop. Byl také nenapodobitelným showmanem a kdo ho viděl na koncertě, tak měl nezapomenutelný zážitek, neboť to on byl tím, kdo dokázal koncert opravdu odžít srdcem.

⁵⁶ Fats Domino je rhythm & bluesový a rock and rollový pianista a zpěvák. Měl velký vliv na hudbu 50. a 60. let a některé její hlavní představitele. Např. Paul McCartney údajně pro Beatles píseň *Lady Madonna* ve stylu Fatse Domina. Více o něm ve čtvrté kapitole.

Během dalšího nahrávání v neworleanském studiu, které proběhlo v březnu roku 1956, pochází několik dalších nahrávek, z nichž nejznámější byla *Long Tall Sally*, která také slavila v Americe triumf. Little Richardovi se opravdu dařilo a vydával jeden hit za druhým. Překvapením bylo především přijetí bělošskými posluchači. Na rozdíl od Chucka Berryho nebo Fatsa Domina svůj černošský původ naopak zdůrazňoval a nestyděl se za něj. Little Richard se svými písněmi také nejen podílel na řadě filmů, avšak objevil se i na filmovém plátně – ve filmu *Don't Knock The Rock* s Billem Haleym.

Po úspěších, které slavil však došlo k tomu, co nikdo z jeho okolí nečekal. Zpěvák totiž vymizel veřejnosti z očí. Poslední koncert na rozloučenou a na počest svého přítele a propagátora rock and rollu Alana Freeda uspořádal v roce 1957. Little Richard byl později vysvěcen na duchovního Církve adventistů sedmého dne. Obrácením k náboženství dostala i Richardova kariéra jiný rozměr. Přiklonil se více ke gospelové hudbě, později k soulu. Nikdy už však nedosáhl takové slávy jako v 50. letech.

Do Síně slávy rock and rollu byl uveden v lednu 1986. Od roku 1990 má i svou hvězdu na chodníku slávy v Hollywoodu v Los Angeles. V únoru 1993 obdržel cenu Grammy za celoživotní dílo. Krátce před slavnostním ceremoniálem prohlásil: „*Jsem novátor. Jsem emancipátor. Jsem originátor. Jsem architekt rock and rollu.*“⁵⁷

4.4 Chuck Berry⁵⁸

Dalším mužem stojícím u zrodu žánru je zpěvák, kytarista a skladatel Chuck Berry. Pro mnohé představuje symbol rock and rollu a bez jeho „kachního kroku“, kterým ohromoval a stále ohromuje na vystoupeních a je jeho jakýmsi povinným choreografickým prvkem, si tuhle hudbu těžko dokážou představit. Také si těžko dovedou představit interpreta, který lépe snoubí v jedné písni tolik humoru a inteligence dohromady. Z jeho skladeb, které patřičně elektrifikoval, číší radost a energie. Nikdy nepřišel na pódium bez kytary, která je Chuckovou neodmyslitelnou součástí. Někteří hudební kritici a pamětníci mu však vytýkají přílišnou podobnost kytarových riffů a to hlavně na začátcích jeho písní. U řady z nich posluchač nejprve musí počkat na delší úsek skladby, aby zjistil, o kterou se vlastně jedná, což v něm může vzbuzovat nervozitu. I přesto Chucka Berryho mají všichni rádi a jeho černošskou vášeň si při poslechu i vizuálně užívají. Navíc se Chuck Berry stal

⁵⁷ CÍSAŘ, Jaroslav. *Rocky rocku*. Praha: Knižní klub, 2000, s. 130-137.

⁵⁸ Vlastním jménem byl Charles Edward Anderson Berry.

idolem a vzorem mnoha rockovým kytaristů⁵⁹, kteří z Chuckových kytarových sól čerpali a dodnes čerpají inspiraci.

Chuck Berry se narodil 18. října 1926 v St. Louis ve státě Missouri. Chuck začal hrát profesionálně na kytaru až ve 26 letech. Předtím pracoval jako školník, fotograf nebo tesař. V roce 1952 (po třech letech strávených ve vězení, kde byl kvůli ozbrojené loupeži) vytvořil v St. Louis hudební trio společně s pianistou Johnnie Johnsem a bubeníkem Eddiem Hardym. Johnsnovo piáno tvořilo páteř Berryho tvorby po celá 50. a 60. léta. Jeho hra ve stylu boogie-woogie měla stále větší vliv na Chuckův styl kytarové hry. V tomto složení začali pravidelně koncertovat. V květnu roku 1955 se v jednom chicagském nočním klubu setkal s Muddy Watersem, který již nahrával u společnosti Chess Records, takže ho seznámil s jejím majitelem Leonardem Chessem a mohl u něj vytvořit svůj singl *Ida Red*, který ale Chess přejmenoval na *Maybellene*. Pak ho poslal DJ Alanu Freedovi a Berry se velmi rychle umístil se svou první skladbou v Top 10 a bylo prodáno přibližně milion jeho kopií.

I přes fakt, že bylo Berrymu v té době téměř 30 let, tak se mu podařilo proniknout do světa tehdejší mládeže a zjistit, co chtějí slyšet. Díky tomu pak v rozmezí tří let (1957-60) produkoval přesně to, co teenageři vyžadovali a dnes tyto hity řadíme mezi klasické rock and rollové skladby. Z velkého množství je třeba jmenovat alespoň *Roll Over Beethoven*, *Brown-Eyed Man*, *Sweet Little Sixteen*, *Johnny B. Goode* a mnoho dalších.⁶⁰

Na konci roku 1959, bohužel, došlo k jeho dalším problémům se zákonem. Do svého nočního klubu v St. Louis si jednoho dne přivedl dívku, jež se živila jako servírka a prostitutka a nabídl jí práci. Dívka si však brzy po nástupu stěžovala na policii a obvinila Chucka i ze znásilnění. Byl shledán vinným a musel strávit dva roky ve vězení ve státě Indiana. Po návratu pro něj nebyla situace na hudebním poli příliš dobrá. Po britské invazi na klasický rock and roll všichni postupně zapomínali a byli ohromeni beatem a novou vlnou. Proto se mu příliš nedařilo, avšak ve skládání pokračoval dál. V roce 1972 vydal *My Ding-a-Ling*, která zaznamenala velký úspěch a zvedl se zájem o jeho hudbu. I počet koncertů se pak zvýšil. V roce 2007 vydává u společnosti Chess Records kompletní sbírku nahrávek z 50. let a v roce 2009 z 60. let (1960-1966).⁶¹

⁵⁹ K nim patří např. Keith Richards – kytarista britské skupiny Rolling Stones.

⁶⁰ Chuck Berry: Artist page. In: *Rolling Stone* [online]. Simon & Schuster, 2001, 2001 [cit. 2013-01-22]. Dostupné z: <http://www.rollingstone.com/music/artists/chuck-berry/biography>

⁶¹ VINTER, Andy. *Rock 'n' Roll piano: The Complete Guide*. Hal Leonard, s. 8-9. Chuck Berry: Artist page. In: *Rolling Stone* [online]. Simon & Schuster, 2001, 2001 [cit. 2013-01-22]. Dostupné z: <http://www.rollingstone.com/music/artists/chuck-berry/biography>

Do Síně slávy rock and rollu byl uveden v roce 1986 a dodnes se setkává a koncertuje s dalšími rock and rollovými hvězdami jako je Jerry Lee Lewis nebo Little Richard.

4.5 Buddy Holly⁶²

Buddy Holly se narodil jako nejmladší ze čtyř dětí v Texasu. Zpočátku bylo jeho hudební zaměření většinou bluegrass a country s prvky rhythm&blues. Na střední škole začal muzikovat se svým kamarádem Bobem Montgomerym nejprve v duu, později se k nim přidal ještě basista Larry Wilborn a vytvořili tak trio, které se jmenovalo Buddy Holly & Two tunes. Během podzimu v roce 1955 hrála jejich skupina i jako předskokan Elvise Preslyho a Billa Haleyho & His Comets v Cotton clubu v Lubbocku. Presley udělal na mladého muzikanta velký dojem a především svým stylem ho uchvátil. Při vystoupení s Billem Haleym zaujali nashvillského lovce talentů Eddieho Crandalla. Majitelé nahrávacích firem však Crandallovo nadšení nesdíleli. V roce 1956 se hudební trio rozpadá.

Nová sestava pak začala vystupovat pod názvem Buddy Holly & Three Tunes. Buddy hrál společně se Sonnym Curtisem, Donem Guessem a později se přidal bubeník Jerry Allison. Společná symbióza však příliš nefungovala.

Stávající situací poněkud roztrpčený Holly se společně s Jerryem Allisonem vydal do Nového Mexika, aby navštívili nezávislého producenta Normana Pettyho. První společně připravenou a vydanou nahrávkou byla *That'll Be The Day*. Skladba zaznamenala nečekaný úspěch a dostala se do popředí amerického žebříčku. Bylo nutné píseň vydat pod hlavičkou kapely. Holly s Allisonem zvolil název *The Crickets*⁶³.

V krátkém intervalu po prvním úspěšném hitu vychází další – Peggy Sue. Původně se jmenovala Cindy Lou, ale Holly ji na počest Allisonovy přítelkyně a později i manželky přejmenoval. Struktura písně je velmi jednoduchá, avšak Holly dokázal výrazově odlišit každé provedení dívčina jména. Skladba se dočkala milionové prodejnosti a v lednu 1958 se dostala na 3. místo v tehdejší hitparádě.

V této době vzniká také jeden z největších přínosů Buddyho Hollyho pro vývoj rockové hudby. Jedná se o užití střídme instrumentace. Pokud je dobře zvládnuta, tak je

⁶² Vlastním jménem byl Charles Hardin Holley.

⁶³ Při volbě názvu se přidrželi tehdejší oblíbené praxe volit název z hmyzí říše. Ovlivnil je především jimi tehdy obdivovaný soubor Pavouci.

schopna velké přesvědčivosti. Mimo jiné čtyřčlenné kapelní uspořádání bylo poznávacím znamením rockových skupin šedesátých let.

Také sestava The Crickets se ustálila. Vedle Hollyho a Allisona v kapele působil basista Joe B. Mauldin a zpočátku s nimi hrál na doprovodnou kytaru i Niki Sullivan, pak ale odešel na sólovou dráhu. Skupina stále úzce spolupracovala s producentem Normanem Pettym, jehož působení mělo pro Hollyho kariéru velký význam. Jejich cesty se však rozdělily v říjnu 1958.

V následujícím roce se zpěvák a skladatel oženil s Portoričankou Marií Elenou Santiago, která mu později dělala i manažerku. Do konce roku stihl vytvořit ještě pár úspěšných nahrávek, např. v New Yorkských studiích Coral byla nahrána cover verze písně Bobby Darina *Early In The Morning*⁶⁴. Také se do konce října podílel na Allisonově sólovém singlu. Poslední vystoupení The Crickets proběhlo v témže měsíci v TV pořadu „American Band Stand“. Při tomto vystoupení zazněl nový a zároveň, bohužel, i poslední singl *It's so easy*.

3. 2. 1959 nastoupil Buddy Holly společně se zpěváky Ritchie Valensem a Bigem Bopperem na letišti v Mason City na palubu letadla. Několik minut po startu se však letadlo zřítilo k zemi. Buddy Holly zůstal vlivem své předčasné tragické smrti pro hudební fanoušky symbolem věčného mládí, jako se jimi v oblasti filmu stali James Dean nebo Gérard Phillipe.

Obdivuhodné je, kolik toho stihl Buddy Holly za svou dvouletou kariéru složit a nahrát a jak ovlivnil vývoj rockové hudby. Z jeho dalších hitů můžeme jmenovat např. *Oh Boy!*, *Maybe Baby*, *Listen To Me* a mnoho dalších.⁶⁵

4.6 Jerry Lee Lewis

Lewis zpíval již od svých 12 let. Zmínka o jeho vášnivé povaze se objevuje již ve druhé kapitole, v níž se dozvídáme, že v podstatě věděl o tom, že tvoří a pracuje s ďábelskou hudbou a že také není možné, aby mohl někdo „neposedlý“ ďáblem, produkovat umění, které zvedlo ze židle i toho neotrlejšího odpůrce rytmů. Jerryho klavírní hra čerpající z boogie woogie spojená s velmi divokým zpěvem byla do té doby nevídaná

⁶⁴ Bobby Darin byl americký zpěvák a herec. Do hudebního průmyslu zasáhl v roce 1956 svým velkým hitem *Splish Splash*. To již vystupoval pod svým uměleckým jménem (vl. jméno - Walden Robert Cassotto). Na konci 50. let vydal další úspěšné hity jako *Dream Lover* nebo *Mark The Knife*.

⁶⁵ CÍSAŘ, Jaroslav. *Rocky rocku*. Praha: Knižní klub, 2000, s.98-107. VINTER, Andy. *Rock 'n' Roll piano: The Complete Guide*. Hal Leonard, s. 9.

a stávalo se pravidlem, že po svém vystoupení zapaloval klavír, na nějž koncert odehrál. Ano i to bylo součástí jeho show. Ve spojitosti s písní *Great Balls of Fire*, která patřila k jeho největším hitům, toto gesto mělo teprve ten správný účinek.

Jerry Lee Lewis při studiích teologie natočil první desku ve studiu Sun Records u Sama Philipse. Ve stejném studiu natáčel své první hity také Elvis Presley a později Carl Perkins a Roy Orbison. Pravda je, že při první návštěvě Philipsova studia byl vyhnán se slovy: „Nauč se opravdový rock and roll“, protože se mu nepodařilo zapůsobit. Avšak za tři týdny se mladý Jerry vrátil a předvedl mu svůj jedinečný klavírní styl, který se Philipsovi velmi líbil a myslel, že dokáže oslovit publikum stejně dobře, jako se to povedlo Presleymu. A tak tedy na Philipsův pokyn Lewis založil J. L. L. Trio a hned s druhou deskou se prosadil. Obsahovala hit *Whola Lotta Shakin' Goin' On*⁶⁶. Tato nahrávka oslovila Otise Blackwella, který pro něj zkomponoval již zmíněnou píseň *Great Balls of Fire*. Muzikant však prožíval skandály v soukromém životě, což mu na sympatiích u publika příliš nepřidalo. Skandál přišel ve chvíli, kdy se Lewis ve svých 22 letech oženil s mladičkou Myrou Gale Brown, které bylo v době svatby pouhých 13 let a navíc byla jeho sestřenicí. Tento odvážný Lewisův krok narušil jeho britské turné v roce 1958 a jeho cesta byla zrušena po třech koncertech, neboť konzervativní anglická společnost jeho počín v žádném případě nepřijala a z koncertů ho prakticky „vypískala“. Úspěch úvodní písně k filmu *High School Confidential* divácký pohled nijak neobměkčil.

Od 60. let pak v repertoáru začala převažovat countryová hudba, avšak po nějaké době se zpátky vrátil k rock and rollu a nic z jeho divokosti a nespoutanosti nevytizelo. Dokazoval divákům, že talent se z rukou ani z hlasivek člověka nevytrácí, ba naopak je okořeněn novými životními zkušenostmi.

Jerry Lee Lewis žije dnes v Memphisu obklopen svými spolupracovníky, mezi něž patří např. kytarista Ken Lovelace, baskytarista Joel Shumaker nebo bubeník Rusty Brown.⁶⁷

Přesvědčení, že je zatracen, ho však nikdy neopustilo. Byl sice vychováván jako křesťan, ale toho správného života nikdy nedosáhl. Naopak byl jeho život plný zatracení. Pil, bral drogy, byl násilnický, rozváděl se a zemřely mu dvě ženy a syn. V 70. letech

⁶⁶ Tato skladba nebyla však originál od Lewise. Upravil původní verzi od černošské zpěvačky Big Maybelle, která ji nazpívala v roce 1955. Originální verze má klasickou bluesovou formu a tempo je více „houpavější“.

⁶⁷ MATZNER, Antonín, Ivan POLEDŇÁK a Igor WASSERBERGER. *Encyklopedie jazzu a moderní populární hudby: Část jmenná - světová scéna*. Praha: Edition Supraphon, 1987, s. 41. VINTER, Andy. *Rock 'n' Roll piano: The Complete Guide*. Hal Leonard, s. 7.

časopisu Rolling Stone řekl: „*Tu správnou cestu znám. Vychovávali mě jako dobrého křesťana. Ale nepovedlo se mi to. Řekl bych, že jsem byl asi moc slabej.*“⁶⁸

Faktem zůstává, že hudební duše v Lewisovi převážila a hudbě se přestával věnovat vždy jen na krátké časové úseky. A nikdo přesně dodnes neví, jestli nadání pro rock and roll pochází od Boha či od ďábla. Také si však můžeme být jisti, že na tuto nevyřešenou otázku jistě dostaneme jednou odpověď...

4.7 Wanda Jackson

Ženských jmen se v rock and rollu mnoho nevyskytuje, ale přece jen se nejedná pouze o mužskou záležitost a ženy v rock and rollu zaujímají důležité místo. První jmenovanou by měla být bezesporu Wanda Jackson, která ještě dnes na svých koncertech ohromuje energií a nábojem, který byl a je takový, jaký čísel z rock and rollových muzikantů v 50. letech. Syrovostí a přirozeností jejího vyjádření se jim naplno vyrovnala. Wanda nikdy nepotřebovala velkou kapelu, orchestr či nejrůznější technické vymoženosti, které by jí pomohly dokreslit barvu hlasu. Sama o sobě měla tak specifický a snadno zapamatovatelný hlasový projev, že se stala ženskou pěveckou ikonou pro mnoho generací. A i současné zpěvačky od ní čerpají inspiraci. Dalo by se říct, že známost s Elvisem Presleym, do jehož života jako jedna z velkého množství žen vstoupila, jí alespoň trochu dopomohla vytvořit si svou vlastní kariéru. Byla i první ženou, která se ještě v počátcích rock and rollu na Elvisovo naléhání rozhodla navštívit chlapecký rock and rollový klub a přivedla tak něžnější ženské pohlaví k divokému rock and rollu.

Wanda byla žena mnoha tváří. Neměla talent pouze na zpěv, ale byla také velmi dobrou skladatelkou, kytaristkou a pianistkou, takže se často na svých vystoupeních sama doprovázela. Hudebně začínala s rockabilly, ke kterému i později inklinovala nejvíce a postupně se dostala i k rock and rollu (podobně jako Elvis Presley). Stála tedy u zrodu rock and rollu a je známá jako průkopnice a „královna“ rockabilly.

Wanda Jackson se narodila v roce 1937 v Oklahomě. V roce 1941 se její otec, který byl barovým klavíristou, rozhodl pro změnu místa, proto se rodina přestěhovala do Kalifornie. Wanda zde začala se zpěvem ve sboru, který zpíval evangelia a v roce 1949 se vrátila s rodiči zpět do Oklahomy. Zpěvačka ke zpěvu přidala i kytaru a klavír, na něj ji učil otec. Již na střední škole uzavřela smlouvu s nahrávací společností Decca a vydala 14

⁶⁸ TURNER, Steve. *Touha po nebi: Rock'n'roll a hledání spásy*. Praha: Návrat domů, 1997, s. 20.

svých skladeb. Postupně se setkávala s významnými hudebníky, kteří ji ovlivnili. Tato setkání jí pomohla vykrytalizovat vlastní osobitý styl. Právě Elvise Presleyho poznala ještě v době, kdy ho sláva teprve čekala a tehdy Wandě řekl, že se má pustit také do rock and rollu, protože bude znamenat hudební revoluci. I když si nemyslela, že její hlas se na něj hodí, tak Elvise poslechla. V roce 1956 pak nahrála *I Gotta Know*. Tento počín její nadání pro rock and roll potvrdil. Do dějin rock and rollu se zapsala i dalšími skladbami jako *Hot Dog! That Made Him Mad* (1956), *Let's Have A Party* (1958)⁶⁹ nebo *Savin' My Love* (1959).⁷⁰

Později v roce 1965 hvězda zářila i v Japonsku díky své nahrávce *Fujiyama Mama*. V 70. letech pod vlivem svého manžela a manažera Wendella Goodmana opustila rockabilly a rock and roll a věnovala se tomu, s čím v mládí začínala – tedy gospelům a spirituálům. Koncerty tedy probíhaly hlavně v kostelích a na noční kluby mohla Wanda na nějakou dobu zapomenout.

K rockabilly se však vrátila v polovině 80. let. Zájem o rockabilly totiž spustila i smrt Elvise Presleyho v roce 1977. Dodnes se této hudbě a věnuje a přináší jí nemalé úspěchy. V září roku 2005 získala cenu nadace pro národní umělecké dědictví, kterou sama považuje za jednu z největších ocenění, které může hudebník získat. V roce 2009 vstoupila i do Síně slávy rock and rollu.⁷¹

4.8 Lavern Baker

V dětství malá Lavern zpívala gospely, až později byla obeznámena též se styly populární hudby, čemuž pomohla i skutečnost, že její strýc Merline Baker byl bluesový zpěvák a kytarista. Zpěvačka získávala první profesionální zkušenosti v klubu Delisa v Chicagu, kde se objevovala v polovině 40. let pod pseudonymem „Little Miss Sharecropper“. Brzy nato podepsala smlouvu s nahrávací společností Columbia, avšak její první nahrávky v roce 1952 nebyly příliš úspěšné. To se změnilo v roce následujícím, kdy dobyla hitparády s písněmi *Tweedle Dee*, *Bop-Ting-a-Ling* a *Play It Fair*.

⁶⁹ Skladba *Let's Have A Party* se stala jednou z jejích vůbec nejznámějších a nejhranějších skladeb. Dnes ji známe i v české verzi od Lucie Bílé *To máme mládež*. Autorem českého textu je Eduard Krečmar.

⁷⁰ WALSH, Mike. *The Rock & Roll Eruption of Wanda Jackson*. [online]. [cit. 2013-01-21]. Dostupné z: <http://www.missioncreep.com/mw/jackson.html>

⁷¹ SULLIVAN, James. *Wanda Jackson Remembers Elvis: Queen of rockabilly sings the songs of her old sweetheart on new CD*. In: *Rolling Stones* [online]. 2005 [cit. 2013-01-21]. Dostupné z: <http://www.rollingstone.com/music/news/wanda-jackson-remembers-elvis-20051209>

Producenti Ahmet Ertegun a Herb Abramson, kteří se podíleli na většině zpěvaččiných hudebních záměrů, pomohli Lavern vytvořit ještě průraznější hudební materiál. Nahrála tak hity jako *Jim Dandy*, *Jim Dandy Got Married* a *Voodoo Voodoo*, díky kterým její popularita v 50. letech ještě narostla.

V roce 1969 zpěvačka onemocněla vážnou plicní chorobou, s přestávkami se však snažila stále koncertovat. V roce 1990 obdržela ocenění za přínos do rhythm & blues a dosažení velkého úspěchu v tomto žánru a v témže roce byla uvedena do Síně slávy rock and rollu. Její zdraví se postupně zhoršovalo a zemřela v roce 1997.⁷²

Lavern Baker je sice považována za rhythm & bluesovou zpěvačku, ale její vliv v rock and rollu je značný. I ona měla podíl na splynutí blues, jazzu a rhythm & blues, z jejichž syntézy se zrodil rock and roll. Stejně jako pro další hudebníky s tmavou pletí nebylo ani pro Lavern Baker snadné se dostat do povědomí posluchačů. Navíc byla (bohužel pro tehdejší dobu i) ženou.⁷³ I přesto se dokázala prosadit, zdolat předsudky a dělat hudbu, pro kterou byla předurčena. Během své kariéry nahrála velké množství hitů, které jsou dnes vysoce ceněny a mnoho černošských i bělošských zpěvaček od ní čerpá inspiraci. Její hlasový projev byl totiž vynikající, jen málokdy dělala chyby a dokázala velmi přesvědčivě „zpívat duší“. Nejen díky tomu si získala řadu nadšených fanoušků.

4.9 Eddie Cochran⁷⁴

Zpěvák a kytarista Eddie Cochran zemřel v pouhých 21 letech, ale byl podobně jako Buddy Holly pro rock and roll výrazným přínosem. Stal se jednou z dalších ikon rock and rollové a potažmo rockové hudby po několik generací hudebníků, kteří jeho hity často upravovali a vzniklé aranže zařazovali do svého repertoáru. Představoval rock and rollového rebela 50. let a to koncertním zvukem i svojí image. Na koncertech zpíval a hrál na kytaru, ale uměl hrát i na piano, baskytaru a bicí. Cochranovo pole působnosti nebylo pouze v čistém rock and rollu, řadí se i mezi průkopníky rockabilly, k jehož nejvýznamnějším průkopníkům řadíme také Elvise Presleyho. Eddie Cochran se tedy postaral o další popularizaci rockabilly a svým hudebním projevem Elvise i často připomínal.

⁷² Laver Baker: Artist page. In: [online]. Simon & Schuster, 2001 [cit. 2013-01-21]. Dostupné z: <http://www.rollingstone.com/music/artists/lavern-baker/biography>

⁷³ Viz podkapitola 1.4.

⁷⁴ Vlastním jménem byl Ray Edward Cochran.

Cochran se narodil v Minnesotě, vyrůstal v Oklahomě a později se přestěhoval s rodinou do Kalifornie, kde začal v roce 1954 budovat hudební kariéru. Nejprve se spojil se zpěvákem a kytaristou Hankem Cochranem (žádný příbuzenský vztah, pouze shoda jmen). Cestovali po zemi, hráli po klubech a snažili se šířit rockabilly jak to šlo. Hudební vlivy působící na Cochranovu hudební dráhu vycházely od extrovertnějších osobností, jakými byli Bill Haley, Little Richard nebo Carl Perkins. Tento vliv se projevil hlavně v druhé polovině 50. let, kdy se rozhodl věnovat se sólové dráze.

Zlom přišel ve chvíli, kdy si Eddieho vyhlédl manažer a později spoluautor jeho písní Jerry Capehart, který s ním spolupracoval až do jeho smrti. Cochran tak vytvořil první rock and rollovou nahrávku *Skinny Jim* pod nahrávací společností Crest v roce 1956. Poté mu bylo nabídnuto účinkování ve filmu *The Girl Can't Help It*, kde zahrál novou píseň *Twenty Flight Rock*⁷⁵. Díky tomuto počínu podepsal smlouvu s Liberty Records a mohl nahrát u ní nahrát své další hity – *Summertime Blues* a *C'mon Everybody*, které byly zvukově spojeny s elektrickou i akustickou kytarou, tleskáním, tamburínou a texty vyjadřujícími neutěšené mládí a rebelské myšlení.

Později vydal pod patronací Liberty Records také album *Singin' for My Baby*, jehož písně měly spíše baladický ráz a Cochran se pokusil spíše o „střízlivější“ rock and roll. Album bylo přijato jak kladně, tak záporně. Nejpopulárnějšími skladbami tohoto alba se staly písně *Jeannie Jeannie Jeannie*, *Something Else* a *Nervous Breakdown*. Ty mu přinesly déletrvající i posmrtnou slávu.

Eddie Cochran vydal během života pouze jedno album. Když se po skončení britského turné v roce 1960 vracel na londýnské letiště v taxíku, havaroval a tuto nehodu nepřežil. Při nehodě byl zraněn také zpěvák a Eddieho přítel Gene Vincent, Eddieho snoubenka a skladatel Shari Sheeley.⁷⁶ Do Síně slávy rock and rollu byl uveden v roce 1987.

4.10 Carl Perkins

Jako hudebník nebývá Carl Perkins vždy úplně doceněný. Neznalec rock and rollu zpěvákovo a kytaristovo jméno často nevysloví. Jeho hity proslavili i další umělci jako Elvis Presley, Johnny Cash nebo později Beatles, kteří napomohli tomu, aby Perkinsonův

⁷⁵ Českou verzi *Twenty Flight Rock* vytvořila legenda českého rock and rollu Pepa Pilař s názvem *Výtah*.

⁷⁶ Eddie Cochran Biography. In: *ROCK & ROLL HALL OF FAME* [online]. [cit. 2013-01-22]. Dostupné z: <http://rockhall.com/inductees/eddie-cochran/bio/>

vliv na vývoj rockové hudby nebyl zapomenut. Bohužel, často dochází i k omylům a autorství skladeb bývá připisováno umělcům, kteří je od něj převzali. Každopádně byl další výraznou osobností rockabilly a postupnou syntézou rhythm & blues a country & western ve své tvorbě přešel i k rock and rollu. Spolu s Jerry Lee Lewisem, Elvisem Presleym a Johnny Cashem tvořil ústřední interprety nahrávacího studia Sam Philipse Sun Records.

Carl Perkins vyrůstal v chudé oblasti v severozápadním Tennessee, kde poprvé začal pracovat na poli v 6 letech a setkal se zde s gospely. Jeden ze spolupracovníků – 60letý znalec blues a gospelů ho v 10 letech naučil hrát na kytaru a zanedlouho hrál ve školní kapele, dokonce vytvořil první radiový debut – *Home On The Range*. Svou hudební kariéru odstartoval v polovině roku 1940, kdy se svými bratry Jayem a Claytnem vytvořil Perkins Brothers Band hráli v rámci různých tanečních zábav. V roce 1953 se k nim přidal bubeník W. S. Holland. Rok poté, co slyšeli debutovou nahrávku *Blue Moon of Kentucky* od Elvise Presleyho (originál pochází od Billa Monroa a kapela Perkinse ji hrála už od roku 1949), se rozhodli jet za Samem Philipsem do jeho nahrávacího studia a vznikl zde první singl *Movie Magg*. Pak přišly další skladby jako *Let The Jukebox Keep On Playing* nebo *Gone Gone Gone*. Největší úspěch byl zaznamenán v roce 1956 po vydání *Blue Suede Shoes* (vlastní verzi nahrál i Elvis Presley, ale jeho nahrávka neměla takový úspěch jako originál). Téměř okamžitě se dostal do čela žebříčků, kde se střídal s písní *Heartbreak Hotel* od Presleyho.

Na vrcholu kariéry došlo k tragédii. Při cestě kapely do New Yorku, kde měli natáčet TV pořad, havarovali. Řidič zemřel a Carl a jeho bratr Jay byli těžce zraněni. Carl se vrátil zpátky přibližně za měsíc, ale Jay se nikdy úplně nezotavil, zanedlouho mu byl diagnostikován nádor na mozku a v roce 1958 zemřel. Carl v návaznosti na tyto události propadl pití a jeho kariéra stagnovala.

Na počátku roku 1958 přesel ke Columbia Records, kde nahrál několik svých skladeb ve stylu rockabilly. Změna hudebního vnímání v 60. letech, jež přinesla novou situaci pro muzikanty 50. let, nebyla ani pro Perkisona příliš pozitivní. Perkinsonovi však udělalo radost, když se setkal s Georgem Harissonem z Beatles, který mu řekl, že se na kytaru učil podle jeho hudebních záznamů. Vytvořil si s Beatles přátelský vztah a dohlížel na průběh nahrávání pěti svých písní (*Matchbox*, *Honey Don't*, *Your True Love*, *Blue Suede Shoes* and *Everybody's Trying To Be My Baby*).

Následující hudební období prožil jako sólový umělec a stále skládal, nahrával a spolupracoval s významnými osobnostmi nejen rockové hudby, ale například i s Dolly Parton, pro kterou napsal hit ve stylu country & western. V roce 1992 mu byla

diagnostikována rakovina, i přesto stále pracoval a v roce 1998 umírá. Do Síně slávy rock and rollu byl uveden ještě před svou smrtí v roce 1987.⁷⁷

⁷⁷ Carl Perkins: Artist page. In: [online]. Simon & Schuster, 2001 [cit. 2013-01-21]. Dostupné z: <http://www.rollingstone.com/music/artists/carl-perkins/biography>

5 KONEC ROCK AND ROLLU A NÁSTUP BRITSKÉ VLNY

V období mezi lety 1954 a 1958 byl rock and roll na svém vrcholu. Ukázal světu, že přichází nová rocková generace, která se bude o své místo bít do posledního dechu. Rock and roll byl stavebním kamenem a první dekadou rockové hudby, jejíž vývoj lze sledovat po celý zbytek 20. století.

Stejně tak jako ve společnosti dochází ke změně i v hudbě. Pro samotný rock and roll neskončila 50. léta úplně šťastně. To bylo způsobené několika úmrtími (Buddy Holly, Ritchie Valens, Eddie Cochran), problémy se zákonem (Jerry Lee Lewis), pobytem přímo ve vězení (Chuck Berry). Nebo tím, že z Little Richarda se stal kazatel a Elvis Presley odešel na vojnu. Tehdy se předpokládalo, že rock and roll je pomíjivý, pomalu ale jistě se vytrácí. Propagátoři „uhlazené“ bělošské populární hudby, která se na konci 50. let z vnímání hlavně teenagerů téměř vytratila, a majitelé hudebních vydavatelství se snažili znovu získat kontrolu nad situací a omezit energii, která by mohla vycházet od „nejvýbojnějších a nejnebezpečnějších“ rockerů. Avšak tato renesance „mírné“ populární hudby neměla dlouhého trvání.⁷⁸

Rocková hudba je totiž historickým fenoménem, který nezávisí na Elvisovi, Little Richardovi, Chucku Berryem aj. Zatímco populární dvojice Jan & Dean⁷⁹ propaguje „surf city“, americký způsob života a především materiální bohatství a spokojenost, o kterém již padla zmínka v první kapitole, která se zabývá ideologiemi ve spojení s rock and rollem, Bob Dylan zpívá o jiné Americe, kde černí Američané protestují a umírají za občanská práva.⁸⁰

⁷⁸ ASSANTE, Ernesto. *Legendy rocku: Umělci, nástroje, mýty a historie padesáti let hudby mladých*. Praha: Mladá fronta a.s., 2010, s. 12-13. HRABALÍK, Petr. Konec rock'n'rollu. In: *Bigbít: Internetová encyklopedie rocku* [online]. [cit. 2013-01-02]. Dostupné z: <http://www.ceskatelevize.cz/specialy/bigbit/60-leta/clanky/13-konec-rock-n-rollu/>

⁷⁹ Jan & Dean byli rock and rollové duo, stalo se známým především od konce 50. let do poloviny 60. let, skládajícího se z Jana Berryho a Deana Torrence. Byli populární hlavně tzv. „surf music“, kterou propagovala již skupina The Beach Boys. Lze říci, že tato chlapecká kapela pokračovala v „duchovním“ dědictví rock and rollových veličin 50. let, kterými byli Ritchie Valens a Buddy Holly. Stejně jako jim se The Beach Boys podařilo vytvořit nový druh hudby – „kalifornský styl“. Ukázali tak cestu dalším kapelám, kteří v jejich stylu pokračovali – např. The Byrds, The Mamas and Papas a Crosby, Stills ad.

⁸⁰ WICKE, Peter. *The times they are a 'changing*. Boston, 1992, s. 78.

5.1 Počátek 60. let – změny hudební i společenské

Bob Dylan⁸¹ v jedné ze svých básní o této době řekl: „...*Haló senátoři, kongresmani, prosím vás, poslouchejte, nestůjte ve dveřích, nezaclánějte na chodbě, protože ten, kdo zaváhá, přijde k úhoně. Venku zuří bitva, brzo vám roztržese okna i zdi, protože časy se mění. Pojd'te, matky a otcové z celý země a nekritizujte, co nedokážete pochopit.*

Vaším synům a dcerám už nemůžete ani trochu poroučet, vaše stará cesta rychle vychází z módy. Jestli neumíte pomoci, uhněte z tý nový, protože časy se mění...“

Ze slov Boba Dylana jasně vyplývá, že nová dekáda přinesla změny nejen hudební, ale i společenské. O svá práva se hlásili nejen teenageři a afroameričané, ale také ženy, které stále více toužily po emancipaci. Velkou revolucí byl vynález hormonální antikoncepce, která přinesla ženám svobodu a zde je nutné poukázat na to, že právě tato forma antikoncepce byla spouštěčem sexuální revoluce. Žena si už sama mohla rozhodovat o tom, jestli je připravená na početí dítěte nebo zda ji k tomu tlačí pouze společenské konvence. O svá práva se hlásí také velmi aktivně homosexuální spolky.⁸²

Jednou z největších změn přelomu 50. a 60. let bylo postavení interpreta. Velký přínos pro změnu v rockových kapelách měl již Buddy Holly, který za svou dvouletou kariéru přinesl mnoho poznatků pro vývoj pozdější rockové hudby.⁸³ Vznikl totiž status kapely jako celku a všichni členové byli zrovnoprávněni. V kapele nebyl jeden člověk, který vyčníval a byla na něj upírána pozornost diváků a posluchačů. Od této doby měl každý z členů stejné slovo, podílel se na tvorbě textů a hudby. Hlavní vliv na změnu stylu, tvůrčího postupu a obsazení kapel měli The Beatles, kteří sami o sobě znamenají revoluci v rockové hudbě.

Jako příklad lze uvést rock and rollové individuality - Elvise Presleyho. Jeho jméno znají všichni. Avšak pokud budeme chtít znát jména jeho jednotlivých doprovodných muzikantů, tak je ve většině případů nebude vědět nikdo a to ani z řad zkušených

⁸¹ Boba Dylana lze charakterizovat jako amerického písničkáře, básníka a umělce. V tvorbě čerpá z tradiční americké populární hudby, který pro něj představuje jakýsi „zlatý důl“. Z tohoto základu čerpal Dylan až do dospělosti. Jeho písničky obsahují náměty pro hlubší přemítání. Od počátku 60. let se pokoušel o změnu, která se mu zdařila a bylo nezbytné pro světový vývoj rockové hudby. Pozvedl americkou folkovou hudbu ke stylu moderního, městského a elektrifikovaného folku, ze kterého se nakonec stal moderní rock.

⁸² VANĚK, Miroslav. *Byl to jenom rock'n'roll*. Praha: Academia, 2010, s. 95-96.

⁸³ Více v kapitole o osobnostech rock and rollu – Buddy Holly

hudebních pamětníků či muzikologů. Tehdy se i stávalo, že zpěvák v popředí své písně neskládal a věnoval se pouze jejich interpretaci.⁸⁴

5.2 Nástup britské vlny a rock and rollová inspirace pro přicházející interprety

Všechny kapely, které nastoupily na scénu 60. let, čerpaly především ze základů rock and rollu. Ve své tvorbě v počátcích hudebníci sázeli na osvědčenou hudbu, která ovládla svět a strhla tak mocnou lavinu hudebního šílenství. Nikdo s pravou hudební duší však nechce kopírovat a těžit ze slávy druhých věčně, takže i oni vytvořili svůj vlastní styl. A centrem hudebního průmyslu a kultury se tak stává Velká Británie.

V hudbě se objevuje „beat“⁸⁵, který změnil celý svět. Celou generaci mladých donutil nechat si narůst dlouhé vlasy a začít se oblékat do jasných barev, upnutých kalhot a minisukní. Tuto změnu můžeme nazvat „britskou invazí“, která vtrhla do USA a přinesla s sebou novou vlnu energie a svobody. Lze říci, že se z Británie šířil beat a po vstupu do USA se přeměnil v rock. Rock se stává nejen hudebním žánrem ale podobně jako u rock and rollu a dalších žánrů, které se postupně vyvíjely, i určitým postojem, způsobem bytí, myšlením a bezpochyby hlavně tvorbou a provozováním hudby. Vznik rocku byl tedy nezbytný a nevyhnutelný. Mládež vstoupila přímo do centra dění, aby dala najevo, že má opravdu hodně co říci a to nejen ve sféře hudební.⁸⁶

5.2.1 The Beatles

Členy slavných „brouků“ snad ani není třeba představovat, ale pro úplnost si je uvedeme. Byli jimi John Winston Lennon jako zakladatel a kytarista kapely, baskytarista Paul McCartney, druhý kytarista George Harrison a bubeník Ringo Starr. Stali se vzorem velkému množství mladých kapel, které se je snažily jak hudebně, tak vzhledem upravených „slušňáků“ napodobit. Všichni chtěli být jako oni. Započali „hudební

⁸⁴ HRABALÍK, Petr. Konec rock'n'rollu. In: *Bigbit: Internetová encyklopedie rocku* [online]. [cit. 2013-01-02]. Dostupné z: <http://www.ceskatelevize.cz/specialy/bigbit/60-leta/clanky/13-konec-rock-n-rollu/>

⁸⁵ Beat je hudební styl, který nastoupil na začátku 60. let. Beatové písničky jsou ve 4/4 taktu, přičemž pro větší přehlednost je první doba je zvýrazněna. Důležitým aspektem této hudby jsou kytarové riffy a vícehlasy, na nichž je hudba z velké části postavena. Struktura písní nebývá nijak náročná pro posluchače, i přesto se vždy snaží o sdělnost, jejímž mistrem se stal např. Bob Dylan. O něm se říká, že „vdechl rocku život“ a skladby začaly mít mnohem větší vnitřní soudržnost a hlubší význam.

⁸⁶ ASSANTE, Ernesto. *Legendy rocku: Umělci, nástroje, mýty a historie padesáti let hudby mladých*. Praha: Mladá fronta a.s., 2010, s. 16-17.

revoluci“, i když by to do nich v počátcích jejich hudební dráhy nikdo neřekl, neboť jejich hudební umění nedosahovalo takové kvality. Ale stalo se to, co se zpravidla u takových kapel stává. Složili jeden hit, který uchvátil manažera Briana Epsteina a pak už skládali hitové písně jako na běžícím páse a naplno uplatnili svůj talent. Brian Epstein jim pomohl dotvořit image. Rebelský styl kožených bund vyměnili za uhlazené obleky. Bylo jim to jedno, protože chtěli hrát a dělat si muziku po svém a věřili, že nová image přinese úspěch. A přinesla...

Čtyři mladíci z Liverpoolu pocházející z nižších vrstev, si splnili svůj sen. Tento sen přinesl dalším generacím inovace, trendy a myšlení, které toužilo po něčem novém. Celá anglická veřejnost chtěla zapomenout na útrapy, které přinesla válka a před sebou viděla jen zářící budoucnost. Všichni toužili po svobodě, která by se dala pomocí hudby vyjádřit.⁸⁷

Když kapela přišla se svým prvním oficiálním singlem *Love Me Do*, tak bylo všem jasné, že éra klasického rock and rollu již skončila. Hudba byla pro Beatles vždy na prvním místě. Než vůbec vydali první nahrávku *My Bonnie* ještě se zpěvákem Tonym Sheridanem, měli ve svém repertoáru téměř 400 zaranžovaných písní. John společně s Paulem napsali více než 100 původních písní. Díky své pili a sebedůvěře si velice rychle získali britská i americká konzervativní média. Vyvolávali davové šílenství a při návratu do Anglie v roce 1964 byli uvítáni jako hrdinové.⁸⁸

The Beatles mají na svém kontě také několik rekordů. Nejprodávanějším albem v historii se stalo album *Sgt. Pepper's Lonely Hearts Club Band* z roku 1967. Největší předběžnou objednávkou (2,2 miliónů kusů) dostali Beatles na singl *Can't Buy Me Love* z roku 1964. Na 1. místě žebříčku v hitparádě drželi 11 singlů za sebou a v americkém žebříčku měli na 1. místě celkem 20 singlů.⁸⁹

⁸⁷ John Lennon poskytl rozhovor v newyorské kanceláři studia Geffen Records ráno 8. prosince 1980, v němž řekl: „Možná, že jsme v šedesátých letech byli naivní. Všichni říkali, že jsme nedostali skvělý svět, plný květín míru a šťastné čokolády, a nebudeme jen krásní a šťastní. A jako děti jsme se potom vždy stáhli do svých pokojíčků a trucovali jsme, že budeme prostě jen hrát rock and roll a nic víc, protože svět je strašné místo a nedál nám všechno, po čem jsme křičeli. Jasný? Jen po něčem volat nestačilo. To, co nám šedesátá léta dala, bylo, že nám ukázala možnosti a zodpovědnost, kterou jsme všichni měli.“ Zpracováno podle: ASSANTE, Ernesto. *Legendy rocku: Umělci, nástroje, mýty a historie padesáti let hudby mladých*. Praha: Mladá fronta a.s., 2010, s. 95.

⁸⁸ ŠTURMA, Ondřej. Fenomén stále nepřekonaný. *Lidové noviny*. 12.10.2000, s. 17-18.

⁸⁹ VENKRBEC, Petr. *Zázrak zvaný hudba*. První české vydání. Praha: Knihcentrum, s.r.o., 1997, s. 116.

5.2.2 Rolling Stones

Druhou velmi významnou kapelou ovlivněnou klasickým rock and rollem a podílející se na hudební revoluci byli Rolling Stones. Tvořili pomyslný protipól k Beatles. Beatles nebyli drsní, měli jemnou hudbu a melodie, které „chytily za srdce téměř každého“ a to i v současnosti. Rolling Stones si v sobě však ponechali rebelii 50. let a část černošské kultury s jejich vášnivou hudbou. Dodnes hrají a vyprodávají koncertní haly, posluchači stále dychtí po jejich silné koncentraci energie na koncertech. Ústředními postavami jsou zpěvák Mick Jagger a kytarista Keith Richards, kteří působí v kapele dodnes, i když u ostatních členů docházelo k obměnám.⁹⁰

Rolling Stones začali kariéru zcela ve stínu Beatles, ale rozhodně nepatřili k velkému množství kapel, které se je snažily jen napodobit. Již zmíněná rebelie – tedy „hrubost, zkaženost, násilnictví, nesouvislost,...“ (G. Gannon v LA Times) z nich vytvořila symbol chudých vrstev. Tomuto popisu nejdůvěrněji odpovídal Brian Jones⁹¹ – největší výtržník a miláček velmi vyhraněného publika. Název si skupina dala podle jedné z písní Muddyho Waterse, kterého velice obdivovali. Mimo jiné byl Muddy Waters byl důležitou osobou při zrodu rock and rollu.⁹² Poprvé s tímto názvem vystoupili v červnu roku 1962.

Na startu své kariéry čerpali z hitů rhythm & blues a klasického rock and rollu. Jejich vzorem byl například Chuck Berry, se kterým i hudebně spolupracovali, John Lee Hooker, Jimi Reed a další. V roce 1964 vyšla první LP, která obsahovala současný repertoár rhythm & blues a znamenala pouze mírný úspěch. Ve chvíli, kdy Jagger a Richards začali hrát produkovat vlastní skladby, jejich sláva stoupala. Hity *Time Is On My Side* a *The Last Time* nebo *Little Red Rooster* se dostávali na přední místa amerického žebříčku. Senzací se pak stala píseň z roku 1965 *I Can't Get No Satisfaction*.

Vlna úspěchů se pak již nezastavila a Rolling Stones formovali během 60. a 70. let rockovou hudbu. Jejich inovace spočívala ve zvuku a výstavbě jednotlivých písní.⁹³

Určitá část společnosti „The Stones“ odmítala, protože se na jejich koncertech objevovalo často výtržnictví, drogy,...Zkrátka dostáli pravého profilu rockových

⁹⁰ Současné složení Rolling Stones: Mick Jagger – zpěv, Keith Richards – kytara, Ronnie Wood – kytara, Charlie Watts – bicí.

⁹¹ Brian Jones byl v době působení v kapele velkou ikonou. Avšak díky problémům se zákonem (razie policie v roce 1967, která měla být represivní akcí proti nekonvenčnímu chování mládeže a následné zatčení Jaggera, Richardse a Jonesa), napjaté atmosféře v kapele nebyl jeho psychický stav zcela v pořádku a ten se pravděpodobně projevil i na jeho předčasné smrti 3. července 1969 v 26 letech.

⁹² Více o Muddy Watersovi ve třetí kapitole.

⁹³ MATZNER, Antonín, Ivan POLEDŇÁK a Igor WASSERBERGER. *Encyklopedie jazzu a moderní populární hudby: Část jmenná - světová scéna*. Praha: Edition Supraphon, 1987, s. 266-267.

muzikantů té doby. I před odpor některých se však nevzdali a dodnes skupina putuje po světě, aby dále předávala onu „d'ábelskou hudbu“.⁹⁴

5.3 Oživení zájmu v 70. letech

Každá dekáda 20. století byla pro rockovou hudbu přelomovou. Stejně tak 70. léta přišla s mnoha inovacemi a novými žánry, ačkoliv se hudebníci snažili o zachování odkazu let minulých (znovuobjevení blues, folku, jazzu a klasické hudby). Rock v této době přišel s řadou sub-žánrů a rocková píseň se vyvíjela. Primární postavení si „držel“ progressive rock, který využíval ke svému hudebnímu projevu improvizaci, jazz a prvky klasické hudby. Snažil se směřovat k lidem, požadoval splynutí hudby s tělem posluchače. Objevují se i písničkáři se sdělnými texty svých písní, ale i kapely, které s klasickým rockem a jeho základem v 50. letech nemají mnoho společného. Naštěstí se objevují i kapely, které naopak rock and roll a rockabilly svým hraním připomínají a přidávají špetku novodobých hudebních aranží.

Změnu přinesla i technologická revoluce. Rozvoj nahrávací techniky umožnil, že skupiny od 70. let mohly nahrávat každý nástroj zvlášť. Tento trend se drží dodnes a těžko říct, jestli je to pro kapely pozitivní nebo negativní jev. Sice vytvoří dokonalou studiovou nahrávku se strojově přesnou stopou, ale živá hudba na koncertech nebývá shodná s tím, co bylo nahráno. Chybí zde autentičnost, energie a vášeň, jež z kapely během hraní vychází.

5.3.1 Stray Cats

Tato americká rocková skupina patřila k prvním, které oživily zájem o rockabilly, jež bylo obohaceno myšlenkami a názory 70. let. O její popularizaci se zasloužil Dave Edmunds. Hráli a hrají dodnes pouze jako trio ve složení Brian Setzer, Slim Jim Phantom a Lee Rocker. I tak je jejich zvuk velmi bohatý, což je dáno hlavně uměním muzikantů. Brian Setzer dobře ovládá svůj hlas a sólovou kytaru, Slim Jim Phantom drží rytmus na bicí soupravu, která na některých vystoupeních má dokonce redukované složení – např. pouze velký a malý buben, činel – obvykle hi-hat, jeden klasický činel („crash“, „splash“, „china“) a jeden přechodový buben. Lee Rocker tvrdí hudbu kontrabasem. Toto nástrojové

⁹⁴ ASSANTE, Ernesto. *Legendy rocku: Umělci, nástroje, mýty a historie padesáti let hudby mladých*. Praha: Mladá fronta a.s., 2010, s. 104-108.

složení pak převzalo mnoho hudebních skupin, které razily a razí stejné heslo – „V jednoduchosti je krása!“ Jako příklad uvedu tentokrát kapely z české hudební scény, které se stylizují podle vzoru Stray Cats a hrají v současnosti – pražské kapely Twisted Rod nebo Slapdash. Obě tyto kapely čerpají především z rockabilly, blues ale i klasického rock and rollu.

Kapela se v létě roku 1980 vypravila do Londýna, kde vzbudila zájem několika gramofonových firem a Dava Edmundse, jež se jako rockový zpěvák, kytarista a producent proslavil především v 70. a 80. letech a se Stray Cats spolupracuje jako producent a občas společně odehrají i koncerty. Obrovský úspěch skupina zaznamenala při vydání *LP Built For Speed* roce 1982. Otevřela jim americký trh a stala se mezníkem zájmu o klasický rock and roll a zvuk starých nahrávek společnosti Sun Records, které jsou spolu se skladbami garážových skupin jejich hlavní inspirací.⁹⁵

Díky takovým kapelám jako jsou Stray Cats nebo Imelda May – uváděna v následující kapitole i celé řadě dalších hudebníků působících v současnosti je šance, že zájem o klasický rock and roll a rockabilly ani v 21. století nevymizí. I v budoucnu bude tedy pro svou hudební tradici okořeněnou modernějším zvukem a propracovanějšími hudebními nástroji kolem sebe i nadále soustřeďovat skupinu lidí všech věkových kategorií.

⁹⁵ MATZNER, Antonín, Ivan POLEDŇÁK a Igor WASSERBERGER. *Encyklopedie jazzu a moderní populární hudby: Část jmenná - světová scéna*. Praha: Edition Supraphon, 1987, s. 366.

6 ROCK AND ROLL DNES

I v současnosti existuje mnoho lidí, kteří se v tomto hudební žánru pohybují. Snaží se stylizovat nejen hudbou, ale i oblečením, účesy, líčením... Jednoduše se pokouší znovu prožít 50. léta, která jsou jejich inspirací. Avšak dnes nemají s tím, že poslouchají, hrají rock and roll nebo na něj tančí takový problém, jako tomu bylo dříve, když např. velkolepé koncerty Alana Freeda hlídala policie, aby nedošlo k výtržnostem. Mladí ale chtěli jen tančit a bavit se. Příslušníci veřejného pořádku však po nich požadovali, aby seděli spořádaně na místě a poslouchali. To však dost dobře není možné, když vám v žilách proudí „rock and rollové šílenství“.

Dnes nanejvýše mohou pohoršit skupinu lidí, pro které je tato hudba méněcenná nebo ještě k ní nenašli tu správnou cestu. Rock and roll je často vnímán jako něco stále stejného. Ano to je pravda, základem je bluesová dvanáctka⁹⁶, která je hrána v rychlejším tempu, než tomu bylo u houpavého černošského blues. Avšak tento vzorec je stále obměňován a přizpůsobován dané skladbě. Každý z muzikantů si ji „vystaví“ tak, jak právě jemu vyhovuje. Chce ji transponovat do jiné tóniny nebo si přidat nějaký další přechodový akord, může téměř vše, protože v rock and rollu se svobodnému projevu meze nekladou. Velkou úlohu hrají kytarové riffy, které podtrhávají zpěvákův brilantní projev.

6.1 Novodobí rock and rolloví a rockabilly hudebníci

Osobností, které se snaží zpátky vrátit v čase, je nespočet, proto jsou ve výběru pouze ti nejzajímavější a pro současnou hudební sféru nejdůležitější. Vždyť není úplně snadné vrátit něco, co už zde existovalo před více než 50 lety, uvést to v život a umět se prodat společně se svým hudebním nadáním a image, která musí být do nejmenších detailů promyšlena.

⁹⁶ Bluesová dvanáctka, jak už svým názvem napovídá, vznikla v blues. Je označením pro specifické jednoduché hudební formy, kde hrajeme 12 taktů, ve kterých jsou akordy v předem daném harmonickém vztahu. Po těchto 12 taktech se vše většinou několikrát opakuje. Při hraní bluesové dvanáctky se buď jednoduše využívá základních harmonických funkcí (tónika, subdominanta a dominanta) nebo lze ještě jednotlivé takty harmonicky zahustit. Každý hudebník si ji může upravovat, ale základní dvanáctitaktová forma vždy zůstává.

6.1.1 Imelda May

Tato dáma je schopna zazpívat téměř vše – jazz, country, blues, swing, rockabilly či rock and roll. V České republice bohužel není tolik známa, avšak pro toho, kdo ji zná, je superstar a obdivuje ji. Její pěvecký projev je nezaměnitelný. Dokáže být při zpěvu něžná a zároveň zazpívat tak drsně, že posluchačům jde mráz po zádech. Imeldě se podařilo to, co mnoha hudebníkům ne – oslovit širší vrstvu lidí. Na její koncerty nechodí pouze ti, kteří se o podobný styl zajímají, ale i ti, kteří mají rádi hudbu, avšak nejsou přesně vyhranění. Pravděpodobně to je záměr. Imelda dokáže nejen svým specifickým hlasem, ale i osobností a image upoutat mnoho vyznavačů kvalitní hudby. Její debutové album „Love Tattoo“ jí přineslo obrovský úspěch. A Imeldě se tak podařilo vlastně vytvořit vlastní obchodní značku. Na společném pódiu vystoupila s takovými hvězdami, jako je Chuck Berry, Eric Clapton, Jeff Beck, Lionel Richie nebo Wanda Jackson.

S ženskou rock and rollovou legendou Wandou Jackson vystoupila 27. 1. 2011 na společném koncertě v Central parku v New Yorku. Zazpívaly spolu *Whole Lotta Shakin' Goin' On*. Tuto píseň proslavil především vynikající pianista a zpěvák Jerry Lee Lewis.⁹⁷ Doprovodily je kapely Nashville's Heath Hanes a High Dollars.⁹⁸

I ve svém dalším albu „Mayhem“ dále rozvíjí svoji moderní hudební fúzi klasických hudebních žánrů. Z těch nejznámějších např. stejnojmenný Mayhem⁹⁹, Psycho či Johnny got a boom boom. Avšak toto i předchozí album nepoukazuje pouze na Imeldino umění, ale i na umění hudebníků v kapele, kteří jí vytvářejí hudební podklad. Všichni zde mají své místo a Imelda instrumentaci ještě doplňuje o další nástroje jako je tamburína nebo svislý irský buben.

V její hudební dráze ji ovlivnila i početná rodina. Je nejmladší z pěti sourozenců, kteří byli také hudebně zaměřeni. Hlavně jeden z jejích bratrů neustále poslouchal Elvise Presleyho, Eddie Cochrana nebo Gena Vincenta. Sama Imelda už od útlého věku rock and roll, rockabilly a blues milovala. Po klubech začala vystupovat v 16 letech. Hlas měla sice krásný, ale stále mu chyběla ta správná barva, aby mohla zpívat blues. V něm se totiž muselo správně odrážet „zlomené srdce“, jak rádi tehdy hudebníci říkali. Hlas však

⁹⁷ Původně tuto píseň nazpívala rhythm & blues zpěvačka a pianistka Big Maybelle, jejíž verze byla o dost pomalejší a houpavější. Jerry Lee Lewis do ní pak vložil to správné rock and rollové nadšení.

⁹⁸ Youtube. [online] [cit. 2012-11-14]. Dostupné z: <http://www.youtube.com/watch?v=tpnNMPx-OK4>

⁹⁹ Skladba Mayhem a mnoho dalších byly vytvořeny u nahrávací společnosti Decca, u které nahrával své hity dříve i Bill Haley nebo Wanda Jackson – viz čtvrtá kapitola.

s věkem postupně uzrával a Imelda byla jednou ze zpěvaček, které dokázaly otevřít lidem cestu k rock and rollu prostřednictvím zpěvu srdce.¹⁰⁰

6.1.2 The Baseballs

The Baseballs jsou německá rock and rollová skupina založená v roce 2007 v Berlíně. Její vokální trio tvoří tři členové – Sebastian Raetzel, Sven Budja a Rudiger Brans. Doprovodnou kapelu tvoří kytarista Lars Vegas, kontrabasista Klaar Wendling, pianista Jan Miserre a bubeník Tomas Svensson. Jejich vzorem je Elvis Presley, do něhož se stylizují.

Mladé německé uskupení přetváří různé rhythm & blues, dance nebo pop music skladby do stylu rock and rollu 50. let. A jejich „retrostyl“ využívá hudebních postupů typických též pro rockabilly¹⁰¹ a oblečení imituje módu mládeže 50. let.

Jejich debutové album „STRIKE!“ vydané v květnu 2009 odstartovalo slibnou kariéru kapely a stali známými po celé Evropě. Pak následovalo album „Strings‘n‘Stripes“, kde svému stylu zůstali věrní.

Od začátku budování kapely razí základní heslo: „*Při tvorbě vezmeme vždy dobré písničky a ty pak vedeme ke skutečnému osudu.*“ Mezi jejich největší hity patří Umbrella (orig. Rihanna), Hot‘n‘cold (orig. Katy Perry), Let’s get loud (orig. Jennifer Lopez), Pokerface a Paparazzi (orig. Lady Gaga), Candy shop (orig. 50Cent), Bitch (orig. Meredith Brooks) a celá řada dalších.¹⁰²

Názory na toto rock and rollové uskupení rozdělují lidi na dva tábory. Jeden tábor, který je úplně zavrhuje, neboť nemá rád předělávané skladby a říkají, že píseň v originálu je daleko lepší. Druhý tábor říká, že originály obsahují mnoho uměle vytvořené hudby, modulované hlasy a další podobné výdobytky moderní doby. Proto se přiklání na stranu The Baseballs, kteří sice písně předělávají, ale jedná se o skutečně zahraniční hudbu na skutečné nástroje a odzpívanou skutečnými zpěváky bez přidaných efektů. Výsledek je tedy syrovější.

¹⁰⁰ Imelda May. [online]. [cit. 2012-12-01]. Dostupné z: <http://www.imeldamay.co.uk/about/>

¹⁰¹ Styl rockabilly je rozbraný v kapitole č. 4 – Rock and roll jako hudební proud

¹⁰² The Baseballs. [online]. [cit. 2013-01-03]. Dostupné z: <http://www.thebaseballs.com/>

6.2 Rock and rollová a rockabilly subkultura

Nová vlna rock and rollu nastartovaná na přelomu 70. a 80. let byla vděčná jedincům, snažících se o obrodu žánru, který prožíval svůj vrchol v 50. letech minulého století. Na koncertech rock and rollových a rockabilly kapel je k vidění nepřeborné množství účesů, oděvů, stylů líčení. Bohužel dnes není pravda to, co bylo pravda v minulosti. Dříve si mladí lidé nedokázali představit takový koncert bez tance. Dnešní mládež na koncertech spíše sedí a popíjí, vytrácí se divokost. Jasně rozeznatelné je to, že lenost a alkohol vyhrávají nad radostí z pohybu. Živočišnost na parketě šla v minulosti ruku v ruce s tím, co se dělo na podiu. Nelze však všechny dnešní fanoušky „házet do jednoho pytle“. Najdou se tací, kteří předvádějí na koncertech pohybové výkony, nad kterými zůstává rozum stát. Dalším pozoruhodným faktem je, že taneční parket na hudebních akcích vždy nejrychleji zaplní návštěvníci s věkem nad 60 let, kteří na rock and rollu vyrostli. Přitom by tam jako první podle očekávání měli být mladí lidé, jež srší elánem a energií. Místo pohybových a hudebních výkonů se kultura vyznačuje hlavně důrazem na image, například na motivy tetování. Tetování totiž také patří k současném kultu rockabilly. Po celé Evropě můžete navštívit tetovací salóny, které se na tuto image zaměřují.

Vyvstává zde pouze jediná otázka...Měl některý z rock and rollových muzikantů tetování? Odpověď je vcelku snadná – neměl. Když ano, tak bylo normálních rozměrů a jeho majitel neměl potřebu rozšiřovat tetování po celém těle. Mnoho lidí si myslí, že budou žít podle toho, jak se oblékají, líčí, tetují, v jaké komunitě se pohybují apod. Avšak všechno to může být přetvářka proto, aby se zalíbili partnerům, přátelům či rodině. Jediněc se stává rock and rollovým či rockabilly příznivcem (to se týká bezpochyby i dalších hudebních stylů) až tehdy, když hudbou, kterou poslouchá, žije, přemýšlí v jejich vztazích a neustále se zamýšlí nad její podstatou. Samozřejmě ke stylu každé hudby patří způsob oblékání, správně zvolená image aj. Ale hudbu jako je rock and roll je třeba prožít srdcem a pochopit, proč vlastně přinesla hudební revoluci. Nebyla to jen elektrická kytara, která znamenala přerod. Na elektrickou kytaru lze hrát ve výsledku cokoliv. Jde o způsob podání.

6.2.1 Psychobilly jako odnož rockabilly

Definice tohoto hudebního žánru není nijak složitá. Jedná se o hudební žánr, který bývá většinou popisován jako mix britského punk rocku ze 70. let a amerického rockabilly z 50. let, což sám název napovídá. Texty mají obvykle hororové náměty, obsahují násilí, sexuální bizarnosti. Je zde využívána také ironie a sarkasmus. Místo klasické basové kytary je stejně jako u rockabilly je v psychobilly často používán kontrabas.¹⁰³

Příznivci psychobilly svou image přizpůsobují jak punku tak rockabilly. Čili na hlavách jim nechybí punkové sestřihy, v oblečení využívají prvky kůže a někteří z nich se nebojí experimentovat s kosmetikou. Na obličej si nanášejí mrtvolné masky, které mají působit hrozivě. Pravda je, že takový styl má již pramálo společného s klasickým rock and rollem. Hráči psychobilly hudby se pravděpodobně chtějí přizpůsobit současné „náročné“ posluchačské klientele.

Z těch nejznámějších psychobilly kapel lze uvést Meteors – považováni oficiálně za první psychobilly skupinu, Nekromantix, Batmobile, The Koffin Kats, Misfits a řada dalších. Kapely samotné o sobě prohlašují, že jde především o zábavu a nic není myšleno během koncertu vážně. Pravdou však zůstává, že ne každý tento druh muziky obdivuje nebo ho má rád.

¹⁰³ Psychobilly.cz. [online]. [cit. 2013-01-02]. Dostupné z: <http://www.psychobilly.cz>

ZÁVĚR

Po shrnutí poznatků a možností poznávání okolního světa rock and rollu, ve kterém se často pohybuji, vznikla práce, která ukazuje vývoj působení rock and rollu na lidskou společnost a její názory. Rock and roll se jako hudební styl od svého zrodu dodnes stále vyvíjí. V každém okamžiku lidských dějin má svá specifika a příznivce, kteří se snaží o jeho renesanci nebo naopak odpůrce podporující zcela odlišné hudební žánry.

Vlastní text mé práce neobsahuje pouze holý popis faktů, ale i lidskou zkušenost a vnímání změn, kterými společnost procházela. Člověk si často pokládá otázku, proč změna v 50. letech přišla a co by se dělo, kdyby nevznikla elektrická kytara nebo kdyby DJ Alan Freed poslechl své nadřizené a nepouštěl posluchačům rock and roll, ke kterému rodiče bílé mládeže chovali nepopsatelný odpor. Mysleli si, proč by jejich děti měli poslouchat a dokonce tančit na něco tak divokého, vášnivého,...

Změna je přirozenou součástí života člověka a je i celkem pochopitelné, že část lidí ji nechtěla přijmout, pravděpodobně měla strach, že si na nové věci nedokáže zvyknout. Pak se ale chtě nechtě vše obrátilo ve prospěch rebelských teenagerů a mohli se tak konečně odlišit od svých rodičů i prarodičů. Nebyla to jen hudba, byl to i způsob života, způsob trávení volného času a vyjadřování svých názorů – často odlišných od názorů dospělých.

Příležitosti hudebně změnit svět se posléze chytlo mnoho nadšených bílých i černých muzikantů. Bílí muzikanti využili inspirace od svých černošských kolegů a přispěli tak také ke snížení rasové nesnášenlivosti, díky čemuž mohli černošští bluesmani regulerně vystupovat v klubech pro bílé. Dnes si každý z nás uvědomuje jaká by byla škoda, kdyby se černošská hudba nerozšířila mezi většinu. Jejich nadání pro hudbu je nesmírné a vychází přímo z jejich nitra, protože kvůli svým předkům, kteří se při práci odreagovali zpěvem „work-songů“ vědí, jak moc hudba může člověku pomoci překonávat náročné či zdánlivě nezvládnutelné životní situace.

Právě onu radost během koncertu doslova „stříkající“ z každého rock and rollového muzikanta jsme si přenesli i do současnosti a tento žánr si bez nadšení a energie nedokážeme snad ani představit. Problém přichází ve chvíli, kdy přijde kapela, která vytváří covery slavných rock and rollových hitů a vůbec jejich interpretaci nebere vážně, spíše vytváří jakýsi „cirkus na pódiu“. Těch naštěstí není tolik.

Řada velkých osobností rock and rollu, jakými byly Jerry Lee Lewis nebo Little Richard, své hudební poslání braly velmi vážně. Nebyla to pro ně jen hudba, byl to dar. Otázkou je, zda to byl dar od Boha nebo ďábla... Oni sami prohlašovali, že není možné, aby do nich vstoupila taková energie od Boha. Proto často zpytovali svědomí a obhajovali se po svých vystoupeních, která považovali za „ďáblovu kázání“, ale nic naplat. Rock and roll nedokázali opustit, jakoby je k němu něco magneticky přitahovalo.

Každý z rock and rollových muzikantů přinesl světu něco nového a dosud nepoznaného a stal se prorokem příštích několika desetiletí, aniž by si to v danou chvíli uvědomoval. Jeho přínos si pak silně připomínali jeho nástupci, kteří chtěli být stejně tak úspěšní a zároveň věděli, že stereotyp nudí. Proto nemohl hudební vývoj ustrnout v 50. letech a přirozenou cestou se dále zdokonaloval a větvil do mnoha stylových oblastí.

Tato evoluce a vznik nových hudebních žánrů je správnou cestou, neboť všichni lidé jsou osobnosti a chtějí si vybírat to, co je jejich srdci nejbližší a třeba i tomu přizpůsobovat životní styl a názor. Pokud si vyberou rock and roll, tak se nikdy nebudou nudit, ačkoliv tento styl není v dnešní době „mainstreamem“ a tím, co by bylo módní pro většinu lidí. Přesto je rock and roll stále žijící důkaz hudby nezmodifikované pomocí různých přístrojů a efektů ve studiu. Vychází z prostoty lidské duše. Rock and roll nehledí na chyby, dokonce nedostatky připouští. Chce dál žít svým vlastním životem a lákat k sobě všechny generace posluchačů, které díky němu naleznou správnou cestu životem.

RESUMÉ

Bakalářská práce, jejíž náplní je rock and roll, se snaží tento specifický hudební proud postihnout od jeho počátků až po dopad na současné hudební styly. Není pouhým konstatováním, že tento žánr existoval, ale poukazuje na řadu sociálních a kulturních souvislostí. Zabývá se problematikou náboženství, rasismu či genderovou segregací. Uvádí, odkud rock and roll čerpal inspiraci a z jakých předchozích žánrů populární hudby postupně vznikal. Díky tomu se nám jeví jako spojnice v hudbě mezi první a druhou polovinou 20. století. Na počátku 50. let přišla mladá generace rebelů, kterým se už nelíbil dosavadní způsob života, chtěli jít proti současnému proudu a nemalou měrou provokovat. Především jejich zásluhou a za pomoci DJ Alana Freeda, který jim přes rozhlasové přijímače rock and roll zprostředkoval, se rozšířila nová hudební vlna.

K rozšíření energického stylu přispěl vznik a popularizace elektrické kytary. Příznivých podmínek využila řada hudebníků, kteří měli jedinečnou příležitost vstoupit do dějin hudby, přijít s dosud neznámými inovacemi a zasáhnout tak více či méně do vývoje hudby. Obvykle byly jejich hudební invence spojeny i se způsobem života, který je u každé z deseti vybraných osobností rozebrán. Doba si však většinou žádá změnu a další přišla na počátku 60. let. Rock and roll musel ustoupit narůstajícímu zájmu o beat, ale část lidí zůstala klasickému rock and rollu stále věrná. I dnes se v poměrně hojné míře setkáváme s lidmi vyznávajícími tento styl a snažící se o jeho mnohdy revivalistické pojetí.

RESUME

Bachelor's work, whose main topic is rock and roll, tries this specific musical stream study from its beginnings to the impact on the current music styles. It isn't only statement that the genre existed, but points to a number of social and cultural contexts. It deals with issues of religion, racism or gender segregation. It states, where rock and roll took inspiration and from which previous genres of popular music gradually formed. Thanks to that, we appear as a link in music between the first and second half of the 20th century. At the beginning of the 50s came a young generation of rebels, which already didn't like the current way of life, they wanted to go against the current stream and provoke with considerable extent. Especially thanks to them, and with the help of DJ Alan Freed, who over their radios mediated rock and roll, spread new wave of music.

To extension of the energetic style helped a birth and popularization of electric guitars. Favorable conditions exploited by a number of musicians who had the unique opportunity to enter into the history of music, come up with yet unknown innovations and intervene more or less in the development of music. Their personal lives were usually connected with their musical inventions. The ways of lives of ten selected personalities are in the work described. Time, however, usually calls for a change and another one came in the early 60s. Rock and roll had to retreat to the growing interest in the beat, but some people remained a classic rock and roll still faithful. Even today, in the relatively high rate, we meet with people who are professed this style and striving for his often revivalist concept.

PRAMENY

Literatura

ALTSCHULER, Glenn C. *All shook up.: How Rock'n'roll changed America*. Oxford - New York: Oxford University Press, 2003.

ASSANTE, Ernesto. *Legenda rocku: Umělci, nástroje, mýty a historie padesáti let hudby mladých*. Praha: Mladá fronta a.s., 2010. ISBN 978-80-204-2275-0.

CÍSAŘ, Jaroslav. *Cesty za hity: Osudy 40 písní z dějin rocku a populární hudby*. 1. vydání. Praha: Mladá fronta, a.s., 2007. ISBN 978-80-204-1495-3.

CÍSAŘ, Jaroslav. *Rocky rocku*. Praha: Knižní klub, 2000. ISBN 80-242-0215-8.

IVANOV, Ivan. Rock'n'roll slaví padesátiny. *Rock & Pop*. 2004, roč. 2004, č. 10.

KOUSAL, David. *Elektrická kytara v rockové a jazzové hudbě*. Olomouc, 2007. Diplomová práce. Univerzita Palackého v Olomouci.

MAHLER, Zdeněk. *Spirituál bílého muže: aneb Dvořák v Americe*. Praha: Primus, 1998. ISBN 80-85625-28-8.

MATZNER, Antonín, Ivan POLEDŇÁK a Igor WASSERBERGER. *Encyklopedie jazzu a moderní populární hudby: Část jmenná - světová scéna*. Praha: Edition Supraphon, 1987.

Max Weber and the Sociology of Music. *Sociological forum*. 2001.

SATZMARY, P.D. *Rockin' in Time: Social History of Rock and Roll*. New Jersey, 1987.

ŠOLCOVÁ, Hedvika. *Metodická příručka základů tance* [online]. Brno, 2008 [cit. 2013-01-12]. Bakalářská práce. Masarykova univerzita.

ŠTURMA, Ondřej. Fenomén stále nepřekonaný. *Lidové noviny*. 12. 10. 2000, s. 17-18.

TURNER, Steve. *Touha po nebi: Rock'n'roll a hledání spásy*. Praha: Návrat domů, 1997. ISBN 80-85495-61-9.

VANĚK, Miroslav. *Byl to jenom rock'n'roll*. Praha: Academia, 2010. ISBN 978-80-200-1770-0.

VENKRBEC, Petr. *Zázrak zvaný hudba*. První české vydání. Praha: Knihcentrum, s.r.o., 1997. ISBN 80-86054-10-1.

VINTER, Andy. *Rock 'n' Roll piano: The Complete Guide*. Hal Leonard. ISBN 0-634-05046-X.

VLČEK, Josef. *Rockové směry a styly*. Vydání I. Praha: Ústav pro kulturně výchovnou činnost, 1988.

WICKE, Peter. *The times they are a 'changing*. Boston, 1992.

Internetové zdroje

53 deluxe [online]. [cit. 2013-03-03]. Dostupné z: <http://www.53deluxe.com>

500 Greatest Albums of All Time: Elvis Presley. In: [online]. [cit. 2012-11-19]. Dostupné z: <http://www.rollingstone.com/music/lists/500-greatest-albums-of-all-time-20120531/elvis-presley-elvis-presley-20120524>

Bio: *True Story* [online]. [cit. 2013-03-03]. Dostupné z: <http://www.biography.com>

Carl Perkins: Artist page. In: [online]. Simon & Schuster, 2001 [cit. 2013-01-21]. Dostupné z: <http://www.rollingstone.com/music/artists/carl-perkins/biography>

Chuck Berry: Artist page. In: *Rolling Stone* [online]. Simon & Schuster, 2001, 2001 [cit. 2013-01-22]. Dostupné z: <http://www.rollingstone.com/music/artists/chuck-berry/biography>

Converse. [online]. [cit. 2013-01-21]. Dostupné z: <http://www.converse.com/>

DECURTIS, Anthony. Remembering Ike Turner: Rock Pioneer and R&B Giant (1931-2007). *Rolling Stone* [online]. 2007 [cit. 2013-01-11]. Dostupné z: <http://www.rollingstone.com/music/news/remembering-ike-turner-rock-pioneer-and-r-b-giant-1931-2007-20071212>

Eddie Cochran Biography. In: *ROCK & ROLL HALL OF FAME* [online]. [cit. 2013-01-22]. Dostupné z: <http://rockhall.com/inductees/eddie-cochran/bio>

Fanpop!: *What are you a fan of?* [online]. [cit. 2013-03-03]. Dostupné z: <http://www.fanpop.com>

HRABALÍK, Petr. Co je rock'n'roll a kde hledat jeho kořeny. In: *Bigbít: Internetová encyklopedie rocku* [online]. [cit. 2012-10-04]. Dostupné z: <http://www.ceskatelevize.cz/specially/bigbit/50-leta/clanky/10-co-je-rock-n-roll-a-kde-hledat-jeho-koreny/>

HRABALÍK, Petr. Nástup rock'n'rollu, jeho největší hvězdy a kulturně-sociologická role. In: *Bigbít: Internetová encyklopedie rocku* [online]. [cit. 2012-10-04]. Dostupné z: <http://www.ceskatelevize.cz/specially/bigbit/50-leta/clanky/11-nastup-rock-n-rollu-jeho-nejvetsi-hvezdy-a-kulturne-sociologicka-role/>

HRABALÍK, Petr. Konec rock'n'rollu. In: *Bigbit: Internetová encyklopedie rocku* [online]. [cit. 2013-01-02]. Dostupné z: <http://www.ceskatelevize.cz/specialy/bigbit/60-leta/clanky/13-konec-rock-n-rollu/>

Imelda May. [online]. [cit. 2012-12-01]. Dostupné z: <http://www.imeldamay.co.uk/about/>

JAMES, Karen. The Harry T. Burleigh Society. [online]. [cit. 2013-01-17]. Dostupné z: <http://burleighsociety.org/>

Last.fm [online]. [cit. 2013-03-03]. Dostupné z: <http://last.fm>

Laver Baker: Artist page. In: [online]. Simon & Schuster, 2001 [cit. 2013-01-21]. Dostupné z: <http://www.rollingstone.com/music/artists/lavern-baker/biography>

New City Music [online]. [cit. 2013-03-03]. Dostupné z: <http://www.soundonsound.com>

NME [online]. [cit. 2013-03-03]. Dostupné z: <http://www.nme.com>

Planetbarberella [online]. [cit. 2013-03-03]. Dostupné z: <http://planetbarberella.blogspot.cz>

Psychobilly.cz. [online]. [cit. 2013-01-02]. Dostupné z: <http://www.psychobilly.cz>

Rolling Stones: *Music* [online]. [cit. 2013-03-03]. Dostupné z: <http://www.rollingstones.com>

SOS: *Sound Of Sound* [online]. [cit. 2013-03-03]. Dostupné z: <http://www.soundonsound.com>

SULLIVAN, James. Wanda Jackson Remembers Elvis: Queen of rockabilly sings the songs of her old sweetheart on new CD. In: *Rolling Stones* [online]. 2005 [cit. 2013-01-21]. Dostupné z: <http://www.rollingstone.com/music/news/wanda-jackson-remembers-elvis-20051209>

ŠAFÁŘOVÁ, Andrea. Converse - značka s více než stoletou tradicí. *MDLS.cz* [online]. 2011 [cit. 2013-01-21].

The Baseballs. [online]. [cit. 2013-01-03]. Dostupné z: <http://www.thebaseballs.com/>

TOPZINE [online]. [cit. 2013-03-03]. Dostupné z: <http://www.topzine.cz>

WALSH, Mike. The Rock & Roll Eruption of Wanda Jackson. [online]. [cit. 2013-01-21]. Dostupné z: <http://www.missioncreep.com/mw/jackson.html>

Youtube.com. [online]. Dostupné z: <http://www.youtube.com/>

ZEMAN, Jakub. HF uvádí: První rock'n'rollový song. *HF High Five* [online]. 2012 [cit. 2013-01-11]. Dostupné z: <http://www.hfmagazin.cz/2012/03/hf-uvadi-prvni-rocknrollovy-song/>

PŘÍLOHY

Příloha č. 1

Soupis rock and rollových hudebníků zařazených do Síně slávy rock and rollu

(Rock & Roll Hall of Fame) a výběr jejich nejvýznamnějších hudebních počinů, zdroj: www.rockhall.com

Rok 1986

Chuck Berry – *Maybellene, School Day (Ring! Ring! Goes the Bell), Sweet Little Sixteen, Johnny B. Good, Rock and Roll Music, Roll Over Beethoven, Back In The USA, Go, Johnny, Go!*.

Fats Domino – *Ain't That a Shame, Blueberry Hill, I'm Walkin', Blue Monday, I'm Ready, Walking to New Orleans.*

The Everly Brothers – *Bye Bye Love, Wake Up Little Susie, Devoted to You, Bird Dog, Poor Jenny, All I Have to Do Is Dream.*

Buddy Holly – *Rave On, Peggy Sue, That'll Be The Day, Oh Boy!, Maybe Baby.*

Jerry Lee Lewis – *Whole Lotta Shakin' Goin' On, Great Ball of Fire, Breathless, High School Confidential.*

Little Richard – *Tutti Frutti, Long Tall Sally, Good Golly, Miss Molly, Rip It Up, Lucille, Jenny Jenny, Keep a Knockin', Slippin' and Slidin'.*

Elvis Presley – *That's All Right, I Forgot to Remember I Forget, Heartbreak Hotel, Don't Be Cruel, Hound Dog, Love Me Tender, All Shook Up, Jailhouse Rock.*

Rok 1987

The Coasters – *Searchin', Young Blood, Yakety Yak, Charlie Brown, Along Came Jones, Poison Ivy, That Is Rock and Roll, Run Red Run, What About Us, Idol With the Golden Head.*

Eddie Cochran – *C'mon Everybody, Comething Else, Twenty Flight Rock, Summertime Blues.*

Bo Diddley – *Bo Diddley, Who Do You Love?, Road Runner, Mona, Before You Accuse Me, I'm a Man.*

Bill Haley – *Rock Around the Clock, Crazy, Man, Crazy, Rock The Joint, See You Later, Alligator, R.O.C.K., The Saint's Rock 'n' roll, Skinny Minnie.*

Ricky Nelson – *A Teenager's Romance, Poor Little Fool, Hello Mary Lou.*

Carl Perkins – *Boppin the Blues, Matchbox, Pink Pedal Pushers, Blue Suede Shoes, Movie Magg.*

Muddy Waters – *I Can't Be Satisfied, I'm Your Hoochie Coochie Man, I Just Want to Make Love to You, I'm Ready, Mannish Boy, Rollin' and Tumblin'.*

Jackie Wilson – *Reet Petite (The Fines Girl You Ever Want To Meet, Lonely Teardrops, You Better Know It, Doggin Around.*

Rok 1990

Bobby Darin – *Splish Splash, Queen of the Hop, Dream Lover, Mack the Knife.*

Rok 1991

Lavern Baker – *Jim Dandy, Jim Dandy Got Married, I Cried a Tear, Sharecropper's Boogie.*

Ike Turner (společně s Tinou Turner uvedeni do Rock & Roll Hall) – *Rocket 88*

Rok 1993

Etta James – *The Wallflower, Good Rockin' Daddy, Roll With Henry.*

Rok 1994

Duane Eddy – *Cannonball, Rebel Rouser, Forty Miles of Bad Road.*

Rok 1998

Gene Vincent – *Be-Bop-A-Lula, Lotta Lovin, Dance to the Bop.*

Rok 2000

King Curtis – saxofonista (spolupráce s Buddy Hollym, Arethou Franklin, Bobby Darinem, Wilson Picketem ad.)

James Jamerson – baskytarista (spolupráce s Jackiem Wilsonem ad.)

Scotty Moore – kytarista (spolupráce s Elvisem Presleym v letech 1954-1958 ad.)

Earl Palmer – bubeník (spolupráce s Fatsem Dominem, Lloydem Pricem, Little Richardem ad.)

Rok 2001

James Burton – kytarista (spolupráce s Elvisem Presleym, Rickem Nelsonem, The Everly Brothers, Hankem Williamsem ad.)

Johnnie Johnson – pianista (spolupráce s Chuckem Berrym, Muddy Watersem ad.)

Rok 2002

Chet Atkins – kytarista (spolupráce s Elvisem Presleym, The Everly Brothers, Hankem Williamsem, Eddiem Cochranem ad.)

Rok 2003

Floyd Cramer – pianista (spolupráce s Elvisem Presleym, Royem Orbisonem, Hankem Williamsem ad.)

Rok 2005

Buddy Guy – kytarista (spolupráce s Muddym Watersem)

Rok 2008

Little Walter – kytarista a hráč na harmoniku (spolupráce s Muddym Watersem)

Rok 2009

Bill Black – baskytarista (spolupráce s Elvisem Presleym)

D.J. Fontana – bubeník (spolupráce s Elvisem Presleym ad.)

Wanda Jackson – *Let's Have a Party, Hot Dog! That Made Him Mad, Rock Your Baby, Mean Mean Man, Honey Bop, Fujiyama Mama*

Rok 2010

Otis Blackwell – skladatel (spolupráce s Elvisem Presleym, Jerry Lee Lewisem, Peggy Lee ad.), skladby: *All Shook Up, Don't Be Cruel, Return to Sender* a mnoho dalších

Jesse Stone – skladatel a pianista, skladby: *Shake Rattle And Roll* (cover – Bill Haley), *Money Honey* (cover – Elvis Presley), *Your Cash Ain't Nothing But Trash, Flip Flop and Fly*.

Rok 2012

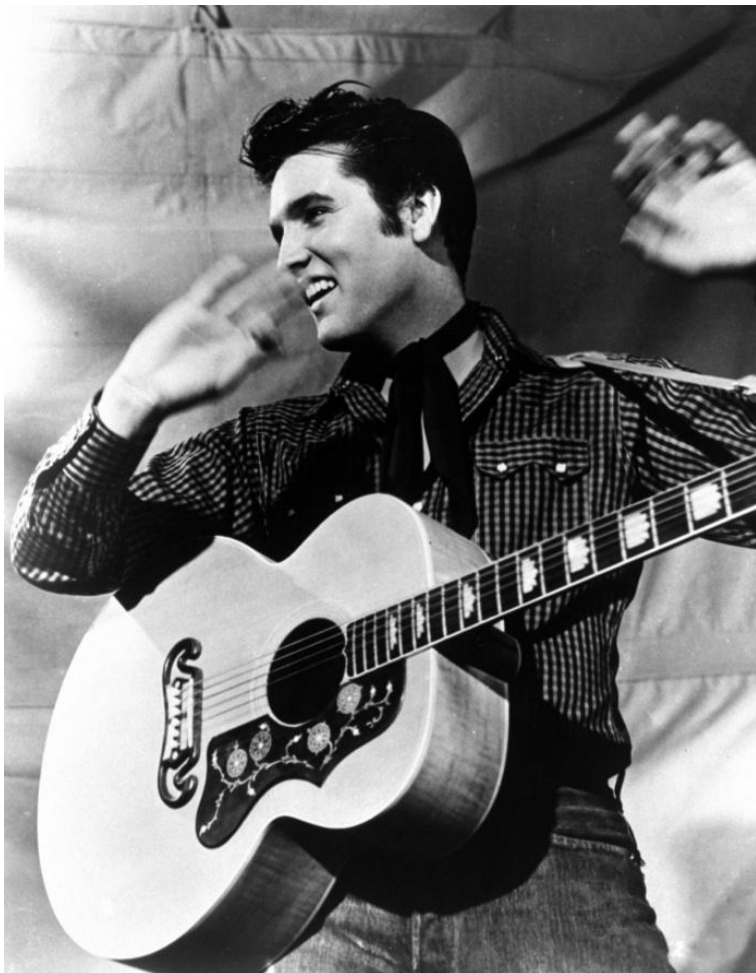
The Blue Caps – doprovodná skupina Gena Vincenta

The Comets – doprovodná skupina Billa Haleyho

The Crickets – doprovodná skupina Buddy Hollyho

Příloha č. 2

Dobové fotografie deseti rock and rollových osobností ze čtvrté kapitoly

Elvis Presley (8. 1. 1935 – 16. 8. 1977)¹⁰⁴

¹⁰⁴ ŠEBESTOVÁ, Denisa. Elvis Presley, Jerry Lee Lewis a ostatní: Jak se zrodil rock'n'roll. *TOPZINE* [online]. 12. 3. 2010 [cit. 2013-03-03]. Dostupné z: <http://www.topzine.cz/elvis-presley-jerry-lee-lewis-a-ostatni-jak-se-zrodil-rocknroll>

Bill Haley (6. 7. 1925 – 9. 2. 1981)¹⁰⁵

Little Richard (5. 12. 1932 – dodnes)¹⁰⁶

¹⁰⁵ Bill Haley: Part 3. In: *Planetbarberella* [online]. 26. 5. 2011 [cit. 2013-03-03]. Dostupné z: <http://planetbarberella.blogspot.cz/2011/05/bill-haley-part-3.html>

¹⁰⁶ Little Richard: Pictures. In: *Last.fm* [online]. 19. 11. 2010 [cit. 2013-03-03]. Dostupné z: <http://www.last.fm/music/Little+Richard/+images/54665889>

Chuck Berry (18. 10. 1926 – dodnes)¹⁰⁷

Buddy Holly (7. 9. 1936 – 3. 2. 1959)¹⁰⁸

¹⁰⁷ Chuck Berry Turns 85. In: *53 deluxe* [online]. [cit. 2013-03-03]. Dostupné z: <http://www.53deluxe.com/everything-else/1180/chuck-berry-turns-84/>

¹⁰⁸ Buddy Holly awarded Hollywood Walk Of Fame star: Rock'n'roll icon honoured on what would've been his 75th birthday. In: *NME* [online]. 8. 9. 2011 [cit. 2013-03-03]. Dostupné z: <http://www.nme.com/news/buddy-holly/59114>

Jerry Lee Lewis (29. 9. 1935 – dodnes)¹⁰⁹

Wanda Jackson (20. 10. 1938 – dodnes)¹¹⁰

¹⁰⁹ Jerry Lee Lewis: 'Whole Lotta Shakin' Goin' On': Classic Tracks. In: *SOS: Sound On Sound: Est. 1985* [online]. June 2011 [cit. 2013-03-03]. Dostupné z: <http://www.soundonsound.com/sos/jun11/articles/classic-tracks-0611.htm>

Lavern Baker (11. 11. 1929 – 10. 3. 1997)¹¹¹

Carl Perkins (9. 4. 1932 – 19. 1. 1998)¹¹²

¹¹⁰ Preview: Wanda Jackson/Lincoln Hall. In: *New City Music: Reviews, profiles and news about music in Chicago* [online]. 14. 3. 2011 [cit. 2013-03-03]. Dostupné z: <http://music.newcity.com/2011/03/14/preview-wanda-jacksonlincoln-hall/>

¹¹¹ Lavern Baker: biography. In: *Bio.: True story* [online]. A+E Networks, 2013 [cit. 2013-03-03]. Dostupné z: <http://www.biography.com/people/lavern-baker-17171568>

¹¹² 100 Greatest Guitarists: Carl Perkins. In: *Rolling Stones: MUSIC* [online]. [cit. 2013-03-03]. Dostupné z: <http://www.rollingstone.com/music/lists/100-greatest-guitarists-20111123/carl-perkins-20111122>

Eddie Cochran (3. 10. 1938 – 17. 4. 1960)¹¹³

¹¹³ Eddie Cochran: Rock'n'Roll remembered. In: *Fanpop!: What are you a fan of?* [online]. 2010 [cit. 2013-03-03]. Dostupné z: <http://www.fanpop.com/clubs/rocknroll-remembered/images/9079413/title/eddie-cochran-photo>

Příloha č. 3

CD s deseti autentickými videoklipy¹¹⁴

1) Elvis Presley – *Jailhouse Rock*:

Píseň je ze stejnojmenného filmu z roku 1957, v hlavní roli se zde představil Elvis Presley.

2) Bill Haley – *Rock Around The Clock*:

Video bylo natočeno na show Milтона Berleho, která se konala v roce 1955. Tanečníci v popředí dokládají, že byl Bill Haley u mládeže opravdu velmi oblíbený.

3) Little Richard – *Long Tall Sally*:

Verze Richardovy skladby pochází z filmu *Don't Knock The Rock* natočeného v roce 1956.

4) Chuck Berry – *Johnny B. Goode*:

Vystoupení černošského muzikanta proběhlo v rámci francouzské televizní show v roce 1958. Tato píseň byla později velmi často hrána i ostatními rock and rollovými hudebníky a dočkala se tak řady upravených pojetí.

5) Buddy Holly – *Peggy Sue*:

Interpretaci své známé skladby provedl Buddy ve spolupráci s kapelou The Crickets. V roce 1957 vystoupili v TV show Eda Sullivana.

6) Jerry Lee Lewis – *Whola Lotta Shakin' Goin' On*:

Lewis vystoupil v roce 1957 se slavnou písní, na jejíž roveň lze postavit i další z jeho hitů jako je *Great Balls Of Fire*. Na videu vidíme, jak byl Jerry vášnivý pianista a zpěvák. Bývalo tradicí, že po svém koncertě píána i zapaloval.

¹¹⁴ CD obsahující tato videa je umístěno na deskách práce. Jako zdroj videí a jejich popisků byla použita webová stránka www.youtube.com.

7) Wanda Jackson – *Hard Headed Woman*:

Záznam koncertu pochází z „Town Hall Party“ v roce 1958. Wanda svůj temperament nepotlačovala a hudebně se s přehledem vyrovnala svým mužským protějškům.

8) Lavern Baker – *Playing The Game Of Love*:

Lavern Baker se objevila v „The Milt Grant Show“ v roce 1957. Kromě jmenované písně zde zazpívala i *Jim Dandy Got Married*.

9) Eddie Cochran – *Summertime blues*:

Na „Town Hall Party“ v roce 1959 zazněl jeden z největších Cochranovo hitů. Tato skladba bývá často zaměňována s jeho další písní *C'mon Everybody*. Většina hudebníků svůj styl prostě nezapře.

10) Carl Perkins – *Blue Suede Shoes*:

Tato píseň se zapsala do povědomí i rock and rollu neznalých posluchačů a je často spojována s Elvisem Presleym. Skutečným autorem je však Carl Perkins. Jedna z jeho interpretací zazněla v roce 1956 v show Pery Comoha.